

Nr 172.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till lantmäteristyrelsen och lantmäterikontoren i länen för budgetåret 1948/49; given Stockholms slott den 27 februari 1948.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Sammanfattning.

Från och med den 1 januari 1948 har enligt beslut vid 1947 års riksdag lantmäteriets distriktsorganisation omorganiserats, varigenom dess arbetskapacitet väsentligt utökats. Den ökade lantmäteriverksamheten i distrikten liksom de nya och vidgade arbetsuppgifterna för lantmäteriet i samband med jordbrukets rationalisering samt beslutade ändringar i jorddelnings- och byggnadslagstiftningen påkalla förstärkningar jämväl i lantmäteristyrelsens och framför allt länskontorens organisation.

För lantmäteristyrelsens del föreslås icke några större förändringar i organisationen utan huvudsakligen viss förstärkning av biträdespersonalen, till vilken kvalificerat arbete överföres i större utsträckning.

I fråga om lantmäterikontoren i länen har en viss förstärkning av den högskoleutbildade personalen ansetts erforderlig. Sålunda förordas att nio befattningar som biträdande överlantmätare i lönegrad Ca 32 och tolv lantmätarbefattningar i lönegrad Ca 29 inrättas. Då det befunnits nödvändigt att frigöra lantmätarpersonalen från alla göromål, vilkas handhavande icke erfordrar högskoleutbildning, föreslås vidare en betydande ökning av biträdespersonalen. Bland annat innebära förslagen i denna del, att 28 kansliskrivar- och 35 kontoristtjänster skulle inrättas.

I avvaktan på en översyn av byråchefers och andra chefstjänstemäns löneställning föreslås icke annan ändring i fråga om överlantmätarnas lönegradsplacering än att de 15 överlantmätartjänster, som nu äro placerade i lönegrad Ca 32, uppflyttas i lönegrad Ca 33.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 februari 1948.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, WEIJNE, KOCK.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, fråga angående anslag till lantmäteristyrelsen och lantmäterikontoren i länen för budgetåret 1948/49 samt anför därvid följande.

Inledning.

I årets statsverksproposition (IX. H.T. p. 149) har Kungl. Maj:t på min hemställan föreslagit riksdagen att i avbidan på särskild proposition för budgetåret 1948/49 beräkna dels till Lantmäteristyrelsen: Avlöningar, Omkostnader och Kartlagningsarbeten två förslagsanslag å 630 000 respektive 98 500 kronor samt ett reservationsanslag å 35 000 kronor, dels ock till Lantmäterikontoren i länen: Avlöningar, Omkostnader och Utbildningskurser två förslagsanslag å 2 521 000 respektive 334 000 kronor samt ett reservationsanslag å 31 000 kronor. Jag får nu återkomma till dessa anslagsfrågor.

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 mars 1947 tillkallade statsrådet Sträng sakkunniga att verkställa utredning och avgiva förslag rörande organisationen samt avlöningsförhållandena vid lantmäteristyrelsen och lantmäterikontoren i länen. De sakkunniga, som antagit benämningen 1947 års lantmäterikommitté, ha utgjorts av ledamoten av riksdagens andra kammare, landshövdingen i Kopparbergs län G. H. Andersson, tillika ordförande, f. d. kanslirådet A. Carlsson, överlantmätaren i Örebro län G. B. Lindkvist och byråchefen i lantmäteristyrelsen B. A. Nordenstam.

Kommittén har den 27 december 1947 avgivit betänkande med förslag rörande organisation och avlöningsförhållanden m. m. vid lantmäteristyrelsen och länslantmäterikontoren (SOU 1948: 1).

Över kommitténs förslag ha yttranden avgivits av statskontoret, lantmäteristyrelsen, lantbruksstyrelsen, statens lönenämnd, rikets länsstyrelser, Sveriges lantmätareförening, Statsverkens ingenjörsförbund, Civilförvaltningens personalförbund, Föreningen kvinnliga befattningshavare inom lantmäteristaten och Föreningen kvinnor i statens tjänst. Vid lantmäteristyrelsens utlåtande ha fogats yttranden från samtliga överlantmätare utom överlantmätarna i Uppsala och Örebro län.

I det följande kommer jag att under de olika rubrikerna i regel endast lämna en sammanfattning av vad kommittén anfört och föreslagit. I övrigt får jag hänvisa till kommitténs betänkande.

I. Frågor angående lantmäteristyrelsen.

Nuvarande förhållanden.

Lantmäteristyrelsen utgöres av en generaldirektör och chef samt såsom ledamöter fyra byråchefer. De senare förestå var sin av styrelsens byråer, administrativa byrån, landsbyrån, stadsbyrån och utredningsbyrån. På varje byrå tjänstgör en ordinarie byrådirektör samt på vardera landsbyrån och stadsbyrån dessutom en extra ordinarie byrådirektör. Vid administrativa byrån samt envar av de båda sistnämnda byråerna finnes en byråingenjör och på samtliga byråer extra ordinarie lantmätare, som förordnats att tillfälligt tjänstgöra hos styrelsen. Från och med den 1 januari 1948 har kassakontorets personal förstärkts. Såsom föreståndare för kontoret tjänstgör en kamrerare, vilken biträdes av en amanuens. Hos styrelsen äro vidare anställda en kassör och bokhållare, två kansliskrivare, ett arkivbiträde, en förste expeditionsvakt ävensom kanslibitråden, expeditionsvakter, kontorsbitråden, biträdespersonal i rekryteringsgraderna samt tillfälligt anställd personal.

Generaldirektörsbefattningen är hänförd till lönegrad Co 19. Byråcheferna äro placerade i lönegrad Ca 33. De ordinarie byrådirektörerna ha från och med den 1 januari 1948 uppflyttats från lönegrad Ca 29 till lönegrad Ca 31, medan de extra ordinarie byrådirektörerna, vilkas löneställning ansetts böra prövas först i samband med utredningen rörande lantmäteristyrelsens och länslantmäterikontorens organisation, alltjämt äro hänfödda till 29 lönegraden. Den nytillkomna kamrerarbefattningen är placerad i lönegrad Ce 27 och byråingenjörerna tillhöra lönegrad Ca 24. Befattningen som kassör och bokhållare är hänförd till lönegrad Ca 18 och arkivbiträdestjänsten till lönegrad Ca 14. Kansliskrivare, förste expeditionsvakt, kanslibitråden, expeditionsvakter och kontorsbitråden åtnjuta lön efter de grunder, som i allmänhet gälla inom den centrala statsförvaltningen.

Vad beträffar arbetsuppgifternas beskaffenhet och ärendenas fördelning mellan byråerna samt kompetensfordringar m. m. hänvisas till redogörelsen i betänkandet å s. 19—27.

Kommitténs förslag.

Kommittén har framhållit, att den nya distriktsorganisationen, som möjliggjorde en ökad lantmäteriverksamhet, i vissa avseenden komme att medföra en större arbetsmängd vid lantmäteristyrelsen. Vidare har kommittén räknat med att såväl arbetsuppgifter som arbetsmängd i viss utsträckning komme att öka genom lantmäteriets medverkan i jordbrukets yttre rationalisering och genom de ändringar i jorddelningslagen m. m. samt den nya byggnadslagstiftning, vilka genomförts enligt beslut vid 1947 års riksdag. På grund härav har kommittén, som dock icke funnit några mera

genomgripande förändringar i lantmäteristyrelsens organisation påkallade, förordat vissa personalförstärkningar vid styrelsen. Kommittén har föreslagit, förutom att en ledamot i lantmäteristyrelsen skulle förordnas att vara generaldirektörens ställföreträdare och därvid åtnjuta ett ställföreträdararvode om 1 200 kronor för år, att de nuvarande ordinarie byråingenjörsbefattningarna på administrativa byrån och på landsbyrån icke vidare skulle bibehållas, varemot en ny extra ordinarie dylik befattning skulle inrättas på stadsbyrån för de arbetsuppgifter, som hittills utförts av högskoleutbildad personal emot arvode. Kommittén har nämligen funnit det lämpligt och önskvärt, att högskoleutbildad personal inom städernas mätningssvåsen liksom hittills bereddades möjlighet att alternativt med lantmätarpersonal vinna anställning vid styrelsens stadsbyrå. Med hänsyn till arbetsuppgifternas art och för att dugande personer skulle kunna förvärfvas till den ordinarie byråingenjörsbefattningen på stadsbyrån har kommittén förordat, att befattningen uppflyttades från lönegrad Ca 24 till lönegrad Ca 27. Den föreslagna extra ordinarie befattningen borde inplaceras i lönegrad Ce 24. De uppgifter, som hittills åvilat byråingenjörerna på administrativa byrån och landsbyrån skulle fullgöras av lantmätare i distriktsorganisationen, vilka förordnades tjänstgöra hos styrelsen. Då kommittén räknat med att antalet dylika lantmätare skulle kunna begränsas till hittillsvarande sju, innebär kommitténs förslag en minskning med en högskoleutbildad befattningshavare. Härvid har kommittén emellertid förutsatt att kvalificerat arbete i ökad omfattning skulle överföras på personal med lägre utbildning. Med hänsyn härtill har kommittén föreslagit inrättande av ett antal nya ordinarie tjänster, avsedda för biträdespersonal med kvalificerade arbetsuppgifter, nämligen två kansliskrivar-, en arkivbiträdes- och två kontoristtjänster. Sålunda har kommittén ansett, att den granskning av den årliga redovisningen beträffande förändringarna i fastighetsindelningen i rikets städer och vissa samhällen, som verkställdes på stadsbyrån, till stor del kunde utföras självständigt av biträdespersonal och icke behöfde i större utsträckning belasta den högskoleutbildade personalen. Härför erforderades emellertid ett biträde med goda personliga förutsättningar och med ingående erfarenhet och kunskap rörande fastighetsregistrering. Vidare har kommittén funnit nödvändigt att tillföra utredningsbyrån ett väl kvalificerat biträde, som självständigt kunde utföra enklare utredningsarbeten, för att arbetet på byrån skulle kunna fortgå utan anhopning av göromål och utan utökning av den högskoleutbildade personalen. Under lång tid framåt komme nämligen byrån att utöver det vanliga arbetet belastas med ett stort antal utredningar för åstadkommande av rättelser och kompletteringar i jordregistret. Det vore nämligen angeläget, att förekommande brister i fråga om fastighetsredovisningen i största möjliga utsträckning afhjälptes, innan den ekonomiska kartan utgäves. Av biträdet borde krävas ej blott en ganska omfattande allmänbildning utan även viss kännedom om fastighetsbildningens historiska sammanhang, bland annat för att biträdet på egen hand skulle kunna bedöma vilka delar av ett tillgängligt arkivmaterial, som hade betydelse i ett ärende. För nämnda arbetsuppgifter

på stadsbyrån och utredningsbyrån har kommittén med hänsyn till uppgifternas svårighetsgrad och det med arbetet förenade ansvaret förordad, att två kansliskrivartjänster i lönegrad Ca 15 skulle inrättas. För att avlasta arkivgöromål från byrådirektören på utredningsbyrån, vilken numera, sedan år 1945 en tidigare befintlig arkivarietjänst hos styrelsen indragits, anför trots vården av arkivet, har kommittén vidare ansett en särskild biträdesbefattning böra inrättas för vissa mera kvalificerade göromål vid arkivet. Befattningen borde under benämningen arkivbiträde uppföras i lönegrad Ca 14. På grund av den betydande ökningen av distriktspersonalen med åtföljande stegring av antalet personalärenden har kommittén funnit administrativa byrån böra tillföras ett kvalificerat biträde med uppgift särskilt att förbereda personalärenden. Detta biträde borde enligt kommitténs mening erhålla en något högre löneställning än kanslibitråde och därför upptagas som kontorist i lönegrad Ca 13. Med hänsyn till det stora antalet statsbidragsärenden, vilka i åtskilliga fall erfordrade kompletterande utredning innan de kunde upptagas till slutligt avgörande, har kommittén för den befattningshavare, som närmast biträder föredragande tjänstemannen med ärendenas beredning, upptagit en kontoristbefattning i lönegrad Ca 13 även för landsbyrån.

Vissa dyrbarare instrument, som icke behöfve användas dagligen i ett lantmäteridistrikt, komme att förvaras centralt hos lantmäteristyrelsen för att efter rekvisition ställas till distriktspersonalens förfogande och distriktens behov av förbrukningsmateriel av olika slag komme delvis att tillgodoses från centrala förråd hos lantmäteristyrelsen. För de härav föranledda göromålen har kommittén föreslagit uppförande å styrelsens stat av ytterligare en befattning som förste expeditionsvakt i lönegrad Ca 11.

Kommittén har slutligen förordad att fyra av styrelsens extra ordinarie kanslibiträden skulle överföras å ordinarie stat.

Kommitténs förslag innebär en utökning av lantmäteristyrelsens ordinarie biträdespersonal med tio personer. Då samtidigt en minskning beräknats kunna ske av den icke-ordinarie personalen, motsvarande sammanlagt omkring åtta personer med full tjänstgöring, inskränker sig emellertid den föreslagna ökningen av biträdespersonalen till omkring två personer med full tjänstgöring.

Beträffande löneläget för byråcheferna i lantmäteristyrelsen har kommittén uttalat, att detta enligt kommitténs åsikt vore uppenbart för lågt. Enär emellertid löneställningen enligt en allmänt utbredd mening vore otillfredsställande även för övriga byråchefer i statsförvaltningen, som äro hänfödda till lönegrad Ca 33, har kommittén utgått ifrån att en allmän förbättring av byråchefernas löner med hänsyn till omständigheterna måste ske inom kort.

Kommittén har föreslagit, att de extra-ordinarie byrådirektörerna vid lantmäteristyrelsen skulle uppflyttas till 31 lönegraden, då dessa enligt kommitténs uppfattning med avseende på arbetsuppgifternas svårighetsgrad och tjänsteansvar kunde fullt jämnställas med styrelsens ordinarie byrådirektörer.

Yttrandena.

Lantmäterikommitténs förslag beträffande lantmäteristyrelsen ha i stort sett tillstyrkts i remissyttrandena.

Lantmäteristyrelsen har funnit det tveksamt, huruvida den av kommittén föreslagna organisationen vore tillräcklig. Styrelsen hoppades dock att genom vissa rationaliseringar kunna fullgöra arbetsuppgifterna i huvudsak inom den föreslagna organisationens ram. Styrelsen har anfört, att genom inrättande av de nya kansliskrivar-, kontorist- och kanslibiträdestjänsterna skulle ett viktigt steg kunna tagas i riktning att avlasta kvalificerat arbete på biträdespersonal, vilket styrelsen oavslåttligt strävat efter. Styrelsen hemställde emellertid, att ytterligare en befattning som kansliskrivare i 15 lönegraden måtte inrättas på utredningsbyrån. Denna befattning borde lämpligen göras extra ordinarie.

Lantmäteristyrelsen har vidare ansett byråchefernas löneställning vara uppenbart för låg. Även i fråga om byrådirektörerna vore en omprövning av löneförmånerna påkallad, bland annat med hänsyn till den löneställning som tillerkänts distriktslantmätarna.

Statens lönenämnd har med anledning av lantmäterikommitténs förslag om kansliskrivartjänster på stadsbyrån och utredningsbyrån framhållit, att på innehavarna av de tilltänkta tjänsterna syntes ha ställts krav på högre kvalifikationer än som regelmässigt fordrades av en befattningshavare i 15 lönegraden. De uppställda kvalifikationskraven syntes närmast motsvara vad som i allmänhet fordrades av kontorsskrivare i lönegrad Ca 19. De arbetsuppgifter, som skulle ankomma på arkivbiträdet vid styrelsens arkiv motiverade en kansliskrivarbefattning i Ca 15. *Ledamoten i lönenämnden J. Andersson*, som ansett skäl icke föreligga att frångå de av kommittén föreslagna lönegradsplaceringarna för nämnda befattningar, har reserverat sig mot nämndens yttrande i denna del.

Jämväl Föreningen kvinnor i statens tjänst och Föreningen kvinnliga befattningshavare inom lantmäteristaten ha i gemensamt yttrande anfört vissa erinringar mot de i detta sammanhang föreslagna lönegradsplaceringarna.

Departementschefen.

Genom lantmäteriets nya distriktsorganisation, som trätt i kraft den 1 januari 1948, ha möjligheter skapats för en erforderlig stegring i effektiviteten av lantmäteriverksamheten i distrikten. Såsom en följd härav torde en ökning av arbetets omfattning vid lantmäteristyrelsen icke kunna undvikas. Härtill torde också komma att bidra de nya uppgifter för lantmäteriet som främjandet av jordbrukets rationaliseringsverksamhet och beslutade ändringar i jorddelnings- och byggnadslagstiftningen kunna medföra. De av lantmäterikommittén med hänsyn härtill förordade åtgärderna för förstärkning av lantmäteristyrelsens organisation anser jag mig därför i stort sett kunna biträda.

För att underlätta en vidgad inspektionsverksamhet av generaldirektören tillstyrker jag, att en av styrelsens ledamöter förordnas som generaldirektörens ställföreträdare med befogenhet att under dennes frånvaro övertaga ledning och beslutanderätt i styrelsen. Till ställföreträdaren torde såsom kommittén föreslagit böra utgå ett årligt arvode utöver lönen å 1 200 kronor.

Då byråingenjörsbefattningarna vid styrelsen ha karaktär av genomgångstjänster, som innehavas blott några få år, finner jag i likhet med kommittén att de uppgifter, som åvila innehavarna av dessa tjänster på administrativa byrån och landsbyrån, böra överföras å lantmätare i distriktsorganisationen, vilka förordnas att tillfälligt tjänstgöra vid styrelsen. Den ena av dessa byråingenjörstjänster är vakant. Den andra torde böra föras å övergångsstat. För att högskoleutbildad personal inom städernas mätningssväsen alternativt med lantmätarpersonal skall kunna vinna anställning å styrelsens stadsbyrå anser jag, att den nuvarande ordinarie byråingenjörsbefattningen på denna byrå bör bibehållas. Jag förordar därjämte, att för de arbetsuppgifter å denna byrå, som för närvarande utföras av en tillfälligt förordnad civilingenjör eller lantmätare, inrättas en extra ordinarie byråingenjörstjänst i lönegrad Ce 24. Den ordinarie byråingenjörstjänsten torde för att kunna besättas med en dugande kraft i enlighet med kommitténs förslag böra uppflyttas i 27 lönegraden.

Då antalet tillfälligt förordnade lantmätare enligt förevarande förslag skall begränsas till hittillsvarande sju, minskas den högskoleutbildade personalen med en befattningshavare. Den nödvändiga höjningen av styrelsens arbetskapacitet avses skola åstadkommas genom att kvalificerat arbete anförtros åt biträdespersonal i större utsträckning än nu är fallet. Detta förutsätter vissa ökningar av sistnämnda personal. Jag tillstyrker sålunda att två nya kansliskrivarebefattningar i lönegrad Ca 15 inrättas å stadsbyrån och utredningsbyrån, varigenom vissa utredningsarbeten kunna avlastas högskoleutbildad personal. Likaså biträder jag förslaget, att en arkivbiträdestjänst i lönegrad Ca 14 upptages för vissa mera kvalificerade göromål vid arkivet. Jämväl å administrativa byrån och landsbyrån synes viss personalförstärkning nödvändig för att bemästra det ökade antalet personalärenden liksom också det med statsbidragsärenden förenade utredningsarbetet. Jag kan dock icke tillstyrka kommitténs förslag att för dessa göromål inrätta två kontoristtjänster. Det torde vara till fyllest om dessa byråer förstärkas med var sitt kanslibitråde. För tillsynen av de dyrbarare instrument, som förvaras centralt hos styrelsen för att efter rekvisition ställas till distriktspersonalens förfogande, ävensom för handhavande av viss förbrukningsmateriel synes såsom kommittén föreslagit böra inrättas ytterligare en befattning som förste expeditionsvakt i lönegrad Ca 11. Slutligen vill jag förorda, att två av de nuvarande extra ordinarie kanslibiträdena överföras å ordinarie stat. Den ordinarie biträdespersonalen skulle vid bifall till mina förslag öka med åtta personer, men samtidigt skulle antalet icke-ordinarie befattningshavare minskas så, att

den verkliga ökningen av biträdespersonalen begränsas till två personer med full tjänstgöring.

Vad beträffar löneställningen för de extra ordinarie byrådirektörerna vill jag slutligen, med hänsyn till vad som anförts rörande deras arbetsuppgifter och tjänsteansvar, föreslå, att de uppflyttas till 31 lönegraden, i vilken de ordinarie byrådirektörerna äro placerade.

II. Frågor rörande lantmäterikontoren i länen.

Nuvarande förhållanden.

I varje län finnes ett till residensstaden förlagt länslantmäterikontor, vilket förestås av överlantmätaren. På länskontoren tjänstgöra förutom överlantmätarna högskoleutbildade förste assistenter och assistenter samt i övrigt förste kontorister, kanslibiträden, expeditionsvakter, kontorsbiträden och i viss utsträckning mera tillfälligt anställd personal.

I Kopparbergs och Norrbottens län tjänstgöra för närvarande förutom överlantmätare även s. k. biträdande överlantmätare.

Förste assistent finnes anställd på länslantmäterikontoren i de nio största länen och assistenter med helårsförordnande tjänstgöra för närvarande i växlande antal på alla länskontor utom i de fyra minsta länen. Dessutom förordnas inom åtskilliga län i distrikten verksamma lantmätare att under kortare tider tjänstgöra vid länslantmäterikontoren som assistenter i den mån arbetskrafter kunna frigöras härför.

Överlantmätarna i de nio största länen äro placerade i lönegrad Ca 33 och övriga överlantmätare i lönegrad Ca 32. Därjämte åtnjuta överlantmätaren i Kopparbergs län viss avlöningsförstärkning. De lantmätare, som tjänstgöra som biträdande överlantmätare, åtnjuta lön i egna befattningar jämte visst arvode.

Förste assistenterna, nio till antalet, äro placerade i lönegrad Ce 27. De i personalförteckningen upptagna 22 assistenterna äro placerade i lönegrad Ce 24. Av dessa befattningar må för närvarande 20 tillsättas. Två ordinarie assistenter äro uppförda på övergångsstat. De lantmätare, som förordnas att under kortare tider tjänstgöra å länslantmäterikontor, bibehålla därvid från och med den 1 januari 1948 sin löneställning och tjänstebestämmelse.

Av den övriga personalen äro förste kontoristerna inplacerade i lönegrad Ca 14. Kanslibiträden, expeditionsvakter och kontorsbiträden åtnjuta lön efter de grunder, som gälla inom statsförvaltningen i allmänhet.

I vad gäller arbetsuppgifterna och dessas fördelning å de olika befattningshavarna vid länslantmäterikontoren samt kompetensfordringar m. m. hänvisas till den redogörelse härför, som lämnats å s. 39—44 i betänkandet.

Personalens storlek och sammansättning framgå av följande sammanställning, avseende förhållandena den 1 september 1947.

	Lönegrad	Antal befattningshavare
Överlantmätare	Ca 33	9
»	Ca 32	15
Biträdande överlantmätare	—	2
Förste assistent	Ce 27	9
Assistent på övergångsstat	—	2
Assistent	Ce 24	20
Extra assistent med förordnande för helt arbetsår...	—	7
Förste kontorist	Ca 14	6
Kanslibitråde	Ca 11	35
»	Ce 11	56
Kontorsbiträde	Ca 8	6
Rekryteringspersonal i kontorstjänst:		
Kontorsbiträde	Ce 8	43
Skrivbiträde	Ce 6	10
Aspirantpersonal	{ Cf 6 } { Cf 4 }	32
Expeditionsvakt	Ca 9	10
»	Ce 9	6
»	Cg 7	1
Summa		269

Utöver ovanstående personal finnas vid länskontoren omkring 20 personer anställda mot arvode eller timpenning.

Huvuddragen av organisationen enligt kommitténs förslag.

Kommittén har i betänkandet (s. 46—47) påpekat vissa brister, som känneteckna den nuvarande organisationen, och i anslutning därtill anfört, att länskontoren med nuvarande organisation icke förmått att på ett helt tillfredsställande sätt lösa sina uppgifter. En eftersläpning i det löpande arbetet hade uppstått, och särskilt på överlantmätarna personligen hade belastningen, till men för betydelsefulla arbetsuppgifter inom deras verksamhetsområde, i många fall blivit alltför stor. Även i övrigt syntes viktiga göromål ha fått eftersättas eller helt skjutas på framtiden.

Den beslutade förstärkningen av lantmäteriets distriktsorganisation medförde en väsentlig ökning av länskontorens arbetsmängd. Genom ny eller förändrad lagstiftning, berörande lantmäteriets arbetsfält, och genom de beslutade åtgärderna för jordbrukets rationalisering komme länskontoren också att tillföras ökat arbete och delvis nya arbetsuppgifter, som till stor del krävde högt kvalificerad personal.

Kommittén har på grund av dessa förhållanden uttalat, att en avsevärd förstärkning av länslantmäterikontorens organisation vore ofrånkomlig. Med hänsyn till att tillgången på lantmätare beräknades under överskådlig tid vara mycket knapp, har kommittén ansett en sådan arbetsfördelning böra genomföras, att den högskoleutbildade personalen i största möjliga utsträckning frigjordes från arbetsuppgifter, som icke ovillkorligen krävde högre utbildning. Härigenom skulle en relativt måttlig utökning av antalet lantmätare vid länskontoren bli tillräcklig. Förstärkningen av lantmätarpersonalen har huvudsakligen avsetts skola åstadkommas i form av en kvalitativ förstärkning på så sätt, att erfarna lantmätare delvis skulle ersätta yngre

lantmätarpersonal. Kommittén har sålunda föreslagit, att vid de större länskontoren skulle inrättas befattningar som biträdande överlantmätare och vid flertalet övriga länskontor samt vid de två största länskontoren ordinarie befattningar för s. k. kontorslantmätare. För de förra befattningarna skulle krävas samma kompetens som för distriktslantmätartjänst och för de senare samma kompetens som för de s. k. föfogandelantmätarna. Vid de minsta länskontoren har i stället för inrättande av ordinarie lantmätarbefattningar ansetts böra beredas möjlighet att för kortare tider förordna lantmätare med motsvarande kompetens, då behov härav uppstode för mera omfattande arbetsuppgifter. Utöver den föreslagna ordinarie lantmätarpersonalen komme vid flertalet länskontor att erfordras ytterligare personal med lantmäterieexamen. Detta personalbehov borde tillgodoses genom att företrädesvis yngre lantmätare, för vilka sådan tjänstgöring för övrigt utgjorde ett nödvändigt led i utbildningen, förordnades att biträda vid vederbörande länskontor.

I fråga om biträdespersonalen har kommittén funnit en avsevärd förstärkning nödvändig såväl i kvalitativt som kvantitativt hänseende. Kommittén har räknat med att mängden högt kvalificerade göromål inom det arbetsområde, som omfattade biträde vid granskning av förrättningar före fastställelse, fastighetsutredningar av skilda slag samt upprättande av översiktskartor vore så stor, att härför vid varje länskontor erfordrades en befattningshavare, vilken med hänsyn till arbetsuppgifter och ansvar måste motsvara högt ställda anspråk i fråga om kunnighet, erfarenhet och personliga egenskaper. Dessa befattningshavare ha föreslagits placeras i lönegrad Ca 15. Vid de två största länskontoren har kommittén ansett mängden av högt kvalificerat arbete komma att helt taga i anspråk åtminstone två befattningshavare. Den ena av dessa borde vara kompetent att självständigt utföra förhållandevis krävande utredningar och även kunna framlägga utredningsresultaten i godtagbar stilistisk utformning. Denna befattningshavare, åt vilken även skulle anförtros viss arbetsledning, borde enligt kommitténs mening placeras lägst i lönegrad Ca 19. Vid flertalet länskontor har kommittén funnit en befattningshavare erforderlig för de kvalificerade göromålen vid fastighetsregistreringen. Särskilt med hänsyn till de utredningar i jordregisterärenden, som borde innefattas bland de mest ansvarsfulla uppgifterna, har kommittén ansett denna befattningshavare vid de två största länskontoren böra hänföras till lönegrad Ca 15. Arbetsuppgifterna för övriga här avsedda befattningar ha ansetts närmast motivera placering i lönegrad Ca 13. Med hänsyn till arbetets omfattning vid de två största länskontoren har vid dessa förutom nämnda befattning i Ca 15 jämväl en befattning i Ca 13 befunnits erforderlig.

Vid flertalet länskontor har kommittén ansett ett starkt behov föreligga av en särskild befattningshavare för de mest ansvarsfulla registratörs göromålen. Samma person borde med hjälp av annan personal kunna svara för biträde vid granskning av statsbidragsansökningar och distriktspersonalens reseräkningar. Med hänsyn till det härmed förenade ansvaret borde befattningen placeras i lönegrad Ca 13. Vid de mindre länskontoren finge den be-

fattningshavare i lönegrad Ca 15, som avsetts för bl. a. de mest kvalificerade biträdesgöromålen i samband med granskning av förrättningar före fastställelse, åläggas att svara också för nyssnämnda göromål och vid de minsta länskontoren därjämte för fastighetsregistreringen. För återstående biträdesgöromål har kommittén räknat med kanslibiträden och expeditivakter i lönegrad Ca 11 samt rekryteringspersonal. Expeditionsvaktspersonalen har därvid beräknats utföra vissa arkivgöromål och maskinskrivningsgöromål samt expeditionsgöromål m. m. Kartritning och kopiering samt återstående maskinskrivningsgöromål komme i huvudsak att utföras av rekryteringspersonalen.

Yttrandena.

Lantmäteristyrelsen har uttalat, att en omedelbar omorganisation av länslantmäterikontoren syntes ofrånkomlig, och har i anslutning därtill anfört bland annat följande.

Lantmäteriverksamheten har under de senaste årtiondena fått allt större omfång. Genom ny eller ändrad lagstiftning har den efter hand också fått ökad betydelse i strävandena att åstadkomma en ur jordpolitisk synpunkt lämplig fastighetsindelning och planmässig bebyggelse. Senaste ledet i denna utveckling markeras av de ändringar i jorddelningslagstiftningen, som nyligen trätt i kraft, de beslut, som statsmakterna fattat i fråga om den framtida jordbrukspolitiken och därmed sammanhängande åtgärder för jordbruksnäringens främjande ävensom av den nya byggnadslagstiftningen. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt den arbetsinsats, som måste krävas från lantmäteriets sida då det gäller att genomföra åtgärderna för jordbruksrationaliseringen.

Lantmäteripersonalen i orterna arbetar från och med innevarande år i en ny distriktsorganisation och denna förväntas, sedan den beslutade och planenligt fortgående utbyggnaden fullföljts, uppnå en avsevärt ökad arbetskapacitet. Huruvida denna kapacitet kommer att visa sig tillräcklig för de växande arbetsuppgifterna torde icke kunna säkert bedömas, innan omfattningen av verksamheten för jordbrukets yttre rationalisering kan närmare överblickas. För att lantmäteriorganisationen skall kunna fylla sina uppgifter och för att de fördelar, som vinnas genom den beslutade förstärkningen av distriktsorganisationen, skola kunna tillvaratagas måste emellertid, oberoende härav, länslantmäterikontoren erhålla en sådan organisation, att de delar av lantmäteriarbetet, som ankomma på dem, kunna fullgöras snabbt och säkert. Länskontoren ha emellertid på grund av otillräcklig personal under senare år varit nödsakade att på ett i längden ohållbart sätt uppskjuta eller eftersätta viktiga delar av sina uppgifter för att nödtorftigt kunna hålla undan det löpande arbetet. Trots detta ha för allmänheten besvärande arbetsanhopningar och fördröjningar icke kunnat undvikas. Allt eftersom arbetsresultaten från distrikten öka i omfattning måste också anspråken på länskontorens arbetskapacitet stiga. Om dessa anspråk icke tillgodoses, blir följden att vad man genom omorganisationen av distriktspersonalen velat vinna i fråga om effektivitet och snabbhet i förrättningsverksamheten till stor del går till spillo genom dröjsmål vid ärendenas behandling i överinstansen. Nya arbetsuppgifter skola därtill anförtros åt överlantmätaren och övrig personal vid länskontoren. De nya anställnings- och avlöningsförhållandena i distriktsorganisationen påkalla anslut-

ning inom lantmäteriets övriga verksamhetsgrenar. En omedelbar omorganisation av länskontoren synes därför ofrånkomlig.

De av kommittén uppdragna riktlinjerna för länslantmäterikontorens organisation ha i stort sett icke föranlett några erinringar i de avgivna remissyttrandena.

Lantmäteristyrelsen har förordat att länskontoren organiseras efter de föreslagna riktlinjerna och i fråga om huvuddragen av organisationen anfört bland annat följande.

Inom distriktsorganisationen erfordras utöver för närvarande befintlig personal flera tiotal lantmätare för att den vid omorganisationen avsedda personalsammansättningen skall uppnås. Styrelsen finner det därtill sannolikt, att i en nära framtid ytterligare utökningar av lantmätarpersonalen i distrikten komma att visa sig nödvändiga för att möta den fortgående ökningen i förrättningsverksamheten och icke minst för att rationaliseringsverksamheten inom jordbruket skall kunna fortgå i avsedd takt och omfattning. Efterfrågan på lantmätare till andra statliga befattningar samt till kommunal eller enskild tjänst synes dessutom alltjämt vara oförminskad. Den ökning av antalet studerande vid Tekniska högskolans avdelning för lantmäteri, som under senaste åren kunnat åstadkommas, kan på grund av utbildningstidens längd först så småningom förväntas tillföra lantmäteriet ökad tillgång på lantmätare. Med hänsyn till nämnda omständigheter torde, såvitt styrelsen kan finna, den av kommittén valda linjen vara den enda, efter vilken i nuvarande läge en godtagbar lösning av länskontorens organisationsfråga kan vinnas. Den av kommittén skisserade arbetsfördelningen mellan lantmätarpersonal och biträdespersonal finner sig lantmäteristyrelsen alltså kunna tillstyrka. Styrelsen vill emellertid i detta sammanhang kraftigt understryka, att funktionsdugligheten hos en på detta sätt uppbyggd organisation i hög grad blir beroende på de arbetsprestationer, som utföras av personal med lägre utbildning.

Lantmäteristyrelsen vill livligt tillstyrka förslaget om inrättande vid flertalet länskontor av ordinarie kvalificerade lantmätarbefattningar som biträdande överlantmätare eller som s. k. kontorslantmätare. I fråga om övrig lantmätarpersonal eller sådan, som avses erhålla tillfälliga förordnanden att tjänstgöra vid länskontor, vill styrelsen understryka, att stora svårigheter måste uppstå för överlantmätarna i de fyra minsta länskontoren, för vilka räknats med att biträdande lantmätare i genomsnitt kommer att förordnas endast under halva året. Vid dessa länskontor torde överlantmätaren icke i större utsträckning kunna påräkna biträde av lantmätare för de dagliga arbetsuppgifterna. Detta kommer att försvåra överlantmätarens arbete och medföra olägenheter särskilt i de fall, då överlantmätaren i sin tjänsteutövning under längre tid i följd måste vara frånvarande från länskontoret. Med hänsyn till vad tidigare anförts om bristen på lantmätarpersonal synas dessa olägenheter dock för närvarande knappast kunna undanröjas.

Överlantmätarna ha i stort sett anslutit sig till kommitténs uttalanden i fråga om arbetsuppgifterna vid länslantmäterikontoren och även godtagit den föreslagna arbetsfördelningen mellan personal av olika slag. I åtskilliga fall har emellertid anförts, att personaluppsättningen genomgående tilltagits alltför mycket i underkant.

Statskontoret har helt anslutit sig till kommitténs förslag att genom änd-

rad arbetsfördelning begränsa behovet av högre lantmäteritekniskt utbildad personal och i stället i vidgad omfattning utnyttja specialutbildad biträdespersonal för de enklare och mera rutinmässiga arbetsmomenten. Statskontoret har även funnit den allmänna organisationsplanen för länslantmäterikontoren, i den mån denna kunde bedömas från ämbetsverkets sida, i sina huvuddrag väl avvägd.

Statens lönenämnd har anfört, att av den lämnade redogörelsen ville det förefalla lönenämnden, som om det vore motiverat med någon ökning utöver vad kommittén förordat av befattningar i de högre biträdesgraderna med hänsyn till de kvalificerade arbetsuppgifter, som skulle komma att åvila biträdespersonalen.

Styrelsen för *Sveriges lantmätareförening* har icke framställt någon erinran mot förslaget huvuddrag. I fråga om överlantmätarnas verksamhet och länskontorens organisation har bland annat anförts följande.

Det är av största betydelse, att överlantmätarens arbetstid i framtiden i större utsträckning än hittills frigöres för de mera väsentliga uppgifter, som redan nu åvila honom i hans egenskap av chef för lantmäteriet i länet och som med visshet komma att påläggas honom, främst i samband med jordbruksrationaliseringen. Huvuduppgiften bör vara att följa utvecklingen inom länet på fastighetsbildningens område och att i samarbete med andra länsorgan och förrättningsmännen leda utvecklingen efter de linjer, som statsmakterna utstakat. Föreningsstyrelsen finner i likhet med lantmäterikommittén skäl föreligga att i varje fall på de större länskontoren inrätta tjänster som biträdande överlantmätare.

Den av kommittén föreslagna ökningen av antalet lantmätare på länskontoren är blygsam och kommittéförslaget bygger på en förstärkning av den icke högskoleutbildade personalen såväl kvantitativt som kvalitativt. Detta är en rationell anordning och förslaget i denna del tillstyrkes.

Kommitténs förslag till personalorganisation vid de olika lantmäterikontoren i länen.

Kommittén har bedömt arbetskraftsbehovet vid de olika länskontoren i första hand med ledning av den arbetsmängd som utföres av personalen i lantmäteridistriktet inom respektive län. Därjämte ha tagits i betraktande vissa andra för arbetsmängden vid kontoren betydelsefulla faktorer såsom sammansättningen av arbetsprodukten från distriktet, svårighetsgraden i fråga om de i förrättningsarbetet erforderliga fastighetsutredningarna samt den omfattning, i vilken överlantmätaren har att föra fastighetsregister av stadstyp för samhällen på landet. Med beaktande av dessa förhållanden och den personalstyrka, som i medeltal för åren 1942—1946 tjänstgjort vid de olika länskontoren, har kommittén på sätt framgår av tabellen å s. 14 indelat kontoren i fem grupper, vardera med någorlunda likartat arbetskraftsbehov.

Med ledning av denna gruppering har kommittén uppgjort förslag till personalorganisation för de olika länslantmäterikontoren. Kommittén har ansett, att befattningar som biträdande överlantmätare i första hand erfordrades vid de till grupperna I och II hänförliga kontoren. Med hänsyn till

Länslantmäterikontor	Antal distriktsenheter i länet enligt den nya distriktsorganisationen	Personalbehov enligt lantmäterikommitténs bedömning	
		Lantmätarpersonal	Biträdespersonal (inberäknat expeditionsvakten)
<i>Grupp I</i>	13—14,5	5—6	16—20
Kopparbergs	¹ 13		
Västernorrlands	14,5		
<i>Grupp II</i>	8—10	omkring 4	13—14
Stockholms	9		
Västerbottens	9		
Värmlands	10		
Älvsborgs	9		
Norrbottens	8,5		
Gävleborgs	8		
<i>Grupp III</i>	6,5—7	omkring 3	11—12
Göteborgs och Bohus ..	7		
Jämtlands	7		
Kristianstads	7		
Kalmar	6,5		
<i>Grupp IV</i>	4—5	2,5—3	8—10
Skaraborgs	5		
Jönköpings	5		
Östergötlands	5		
Malmöhus	4		
Kronobergs	5		
Örebro	5		
Hallands	4		
<i>Grupp V</i>	2—3	1,5—2	3—5
Södermanlands	3		
Västmanlands	2		
Blekinge	3		
Uppsala	2		
Gotlands	2		

¹ Skiftesorganisationen i Kopparbergs län har antagits motsvara 3 normala distriktsenheter.

det omfattande samarbete, som komme att bli nödvändigt mellan överlantmätare och lantbruksnämnd, och till den ökning av överlantmätarens arbetsbörda, som följde av att två lantbruksnämnder komme att vara verk samma inom Kalmar län, har kommittén vidare förordat, att vid lantmäterikontoret i detta län skulle inrättas en befattning som biträdande överlantmätare. Beträffande de återstående länskontoren i grupp III har kommittén funnit den vidare utvecklingen i fråga om jordbrukets yttre rationalisering böra avvaktas, innan befattningar som biträdande överlantmätare inrättades.

Vid länskontoren i grupperna III och IV utom i Kalmar län samt vid de två största länskontoren (i Kopparbergs och Västernorrlands län) har kommittén föreslagit inrättande av andra ordinarie lantmätarbefattningar. Då behovet av tillfälligt förordnade lantmätare vid länskontoren ständigt växade, har kommittén icke funnit det möjligt att uppställa några bestämda

normer för fördelningen av tjänstgöringstiden för denna personal mellan de olika länskontoren.

Vad beträffar den icke högskoleutbildade personalen har kommittén med utgångspunkt från de förut redovisade allmänna principerna för organisationen upptagit en kanslistbefattning i lönegrad Ca 19 vid vardera av länskontoren i Kopparbergs och Västernorrlands län, två kansliskrivarebefattningar i lönegrad Ca 15 vid dessa länskontor och en dylik befattning vid övriga länskontor, två kontoristbefattningar i lönegrad Ca 13 vid länskontoren i grupperna I—III och vid kontoren i Skaraborgs, Jönköpings, Östergötlands och Malmöhus län samt en dylik befattning vid kontoren i Kronobergs, Örebro och Hallands län. Antalet kanslibiträdesbefattningar och befattningar för rekryteringspersonal hade avpassats så att det beräknade personalbehovet vid respektive länskontor fyllts. För samtliga länskontor i grupperna I—IV samt för kontoret i Västmanlands län ha föreslagits befattningar som förste expeditionsvakt i lönegrad Ca 11. Behovet av en sådan befattning vid sistnämnda länskontor sammanhängde med att detta disponerade egen byggnad. Redan nu funnes ordinarie expeditionsvakt anställd där.

Den av kommittén föreslagna personalorganisationen vid lantmäterikontoren i länen framgår i detalj av den å s. 16 intagna tabellen.

Yttrandena.

I fråga om den av lantmäterikommittén föreslagna personalorganisationen vid lantmäterikontoren i de olika länen ha *länsstyrelserna* och *överlantmäternas* i åtskilliga fall funnit den för vederbörande län beräknade personalstyrkan otillräcklig och därför påyrkat förstärkningar såväl i vad avser lantmäternas som framför allt beträffande biträdespersonalen. *Lantmäteristyrelsen* har uttalat, att den föreslagna lantmätarpersonalen måhända komme att visa sig för knappt tilltagen. Då styrelsen jämväl hade att beakta personalbehovet inom distriktsorganisationen funne sig styrelsen dock för närvarande icke böra ifrågasätta annan förändring i förhållande till kommitténs förslag än att antalet tillfälligt förordnade lantmätare tills vidare ökades med två för att bereda möjlighet till förstärkningar vid de länskontor, där behovet framdeles visade sig vara starkast. Beträffande personal med lägre utbildning har lantmäteristyrelsen med hänsyn till den återhållsamhet, som påkallades av rådande ekonomiska läge, ansett sig endast böra föreslå en ökning utöver kommitténs förslag av rekryteringspersonalens antal med tio personer.

Rörande personalbehovet vid länskontoren har styrelsen i detta sammanhang i övrigt anfört bland annat följande.

Lantmäteristyrelsen vill betona angelägenheten av att den nu ineliggande balansen av förrättningar vid länskontoren — vid senaste årsskiftet över 13 000 ärenden eller större antal än någonsin tidigare — så snabbt som möjligt nedbringas till mera normal storlek. I all synnerhet beträffande mera vidlyftiga och invecklade förrättningar är i många län sedan lång tid till-

Kommitténs förslag till personalorganisation vid lantmäterikontoren i länen.

L ä n	Personal med lantmäterixamen				Personal med lägre utbildning					Förste expeditionsvakter Ca 11	Summa personal utan lantmäterixamen
	överlantmätare Ca 37	bitr. överlantmätare C 32	lantmätare Ca 29	tillf. förordnade lantmätare ¹	kanslister Ca 19	kansli-skrivare Ca 15	kontor- rister Ca 13	kansli- biträden Ca 11	Rekryterings- personal Cf 6—Ce 11		
Stockholms	1	1	—	2	—	1	2	5	5	1	14
Uppsala	1	—	—	1/2	—	1	—	2	2	—	5
Södermanlands	1	—	—	1	—	1	—	2	2	—	5
Östergötlands	1	—	1	1/2	—	1	2	3	2	1	9
Jönköpings	1	—	1	1	—	1	2	3	3	1	10
Kronobergs	1	—	1	1/2	—	1	1	3	2	1	8
Kalmar	1	1	—	1	—	1	2	4	3	1	11
Gotlands	1	—	—	1/2	—	1	—	1	1	—	3
Blekinge	1	—	—	1/2	—	1	—	1	2	—	4
Kristianstads	1	—	1	1	—	1	2	4	3	1	11
Malmöhus	1	—	1	1/2	—	1	2	3	2	1	9
Hallands	1	—	1	1/2	—	1	1	3	2	1	8
Göteborgs och Bohus	1	—	1	1	—	1	2	4	4	1	12
Älvsborgs	1	1	—	2	—	1	2	4	5	1	13
Skaraborgs	1	—	1	1/2	—	1	2	3	3	1	10
Värmlands	1	1	—	2	—	1	2	4	5	1	13
Örebro	1	—	1	1/2	—	1	1	3	2	1	8
Västmanlands	1	—	—	1/2	—	1	—	2	1	1	5
Kopparbergs	1	1	1	2 1/2	1	2	2	6	7	1	19
Gävleborgs	1	1	—	2	—	1	2	4	5	1	13
Västernorrlands	1	1	1	2 1/2	1	2	2	4	6	1	16
Jämtlands	1	—	1	1	—	1	2	3	4	1	11
Västerbottens	1	1	—	2	—	1	2	5	5	1	14
Norrbottnens	1	1	—	2	—	1	2	4	5	1	13
Summa	24	9	12	c:a 28	2	26	35	80	81	20	244

¹ Uppgifterna i denna kolumn avse endast en ungefärlig fördelning mellan länskontoren av den personal, som beräknas kunna disponeras för ändamålet.

baka väntetiden anmärkningsvärt lång och härigenom åsamkas berörda sakägare avsevärda olägenheter. Vidare kommer utförandet av vissa för närvarande eftersatta arbeten, som delvis ha karaktär av engångsätgärder, att sett på längre sikt medföra stora besparingar, icke minst i form av nedbringad tidsåtgång och ökad effektivitet. Det vore missriktad sparsamhet att tillmäta personalen på sådant sätt, att dessa nödvändiga arbeten icke kunde utföras inom rimlig tid.

Lantmäteristyrelsen måste i detta sammanhang uttryckligen framhålla, att därest från lantbruksnämndernas sida kommer att begäras medverkan i hela den omfattning, som 1947 års centrala lantbrukskommitté synes ha räknat med, kunna länslantmäterikontoren icke anses vara rustade att lösa förelagda uppgifter med mindre ytterligare personalökningar komma till stånd.

Beträffande de av överlantmätarna och länsstyrelserna begärda personalökningarna må återgivas följande.

Överlantmätarna i Kristianstads, Göteborgs och Bohus, Skaraborgs och Jämtlands län samt länsstyrelserna i de tre sistnämnda länen ha yrkat att befattningar som *biträdande överlantmätare* skulle inrättas vid lantmäterikontoret i vederbörande län. Överlantmätaren i Göteborgs och Bohus län har ansett det helt uteslutet att kontoret med den föreslagna lantmätarpersonalen skulle kunna hålla den nuvarande arbetsbalansen nere vid önskvärd nivå och dessutom kunna påtaga sig en väsentligt ökad arbetsmängd med alla de nya högt kvalificerade göromålen. Överlantmätaren i Jämtlands län har funnit det nödvändigt att en biträdande överlantmätare anställdes på länskontoret för att överlantmätaren skulle få avlastning från en del av de mest maktpåliggande uppgifterna samt för att det löpande arbetet på kontoret skulle kunna fortgå obehindrat under överlantmätarens bortovaro.

Överlantmätarna i Södermanlands, Blekinge, Älvsborgs och Norrbottens län ha föreslagit, att *lantmätarbefattningar i lönegrad Ca 29* skulle inrättas vid lantmäterikontoren i nämnda län. Överlantmätaren i Älvsborgs län har anfört att länet i lantmäterihänseende stode närmast efter Kopparbergs och Västernorrlands län och att länet, som också bleve uppdelat på två lantbruksnämnder, i rationaliseringshänseende motsvarade mer än två vanliga medelstora och medelsvåra län. Länskontoret borde liksom de två största utrustas med, förutom föreslagen lantmäterit utbildad personal, en lantmätare i lönegrad Ca 29. Länsstyrelsen i Malmöhus län har ansett det behövt att å länskontoret hela året funnes två lantmätare till hjälp åt överlantmätaren. Länsstyrelserna i Uppsala, Gotlands, Blekinge och Västmanlands län ha uttalat, att en lantmätare erfordrades hela året vid lantmäterikontoret i respektive län. Även länsstyrelsen i Hallands län har begärt utökning av lantmätarpersonalen för länets vidkommande.

Utökning av antalet *tillfälligt förordnade lantmätare* har begärts av överlantmätarna i Gotlands, Hallands och Skaraborgs län, och andra överlantmätare ha framhållit, att en utökning av denna personal framdeles bleve nödvändig.

Överlantmätarna i Stockholms, Kristianstads, Älvsborgs, Jämtlands och Norrbottens län ha — med instämmande i regel av vederbörande länsstyrelse — för respektive länskontor föreslagit befattningar som *kanslister* i lönegrad Ca 19 och därjämte har för skilda länskontor begärts bland annat ökat antal befattningar som *kansliskrivare* och *kontorister* i lönegraderna Ca 15 och Ca 13.

Kommitténs förslag rörande personalens löneställning m. m.

I fråga om överlantmätarnas löneställning har kommittén anfört, att sedan denna senast prövades av statsmakterna, inträtt betydelsefulla förändringar, som påverkade överlantmätarnas ställning och arbetsuppgifter. Genom den jorddelningslag, som trätt i kraft år 1928, hade införts restriktioner beträffande fastighetsbildningen av stor betydelse såväl för jordägarna som ur allmän synpunkt, och ansvaret för en riktig tillämpning av de jordpolitiska reglerna hade i stor utsträckning kommit att vila på överlantmätarna. Av de erfarenheter, som numera vunnits, framginge att överlantmätarnas uppgifter som prövande och fastställande myndighet vore av mycket krävande natur. Lantmåteriverksamheten i distrikten hade därtill under den tid nämnda lag tillämpats så gott som oavbrutet ökat i omfång. Jämsides härmed hade länslantmåterikontorens arbetsmängd tilltagit i sådan omfattning, att personalen vid länskontoren nu blivit omkring dubbelt så stor som år 1926. Genom beslut vid 1947 års riksdag hade lantmåteriets distriktspersonal erhållit en ny och förstärkt organisation, varigenom den överlantmätarna underställda personalen inom länen avsevärt utökats. I verksamheten för jordbrukets rationalisering komme överlantmätarna att erhålla nya betydelsefulla arbetsuppgifter och även genom den nya byggnadslagen och beslutade ändringar i jorddelningslagstiftningen underströkes de krav, som måste ställas på överlantmätarna. Utvecklingen hade alltså sedan år 1926 medfört en fortgående ökning av arbetsmängden och samtidigt en förskjutning i verksamhetens art mot alltmera krävande och ur allmän synpunkt betydelsefulla uppgifter.

Kommittén har uttalat, att med hänsyn till karaktären hos åtminstone vissa av arbetsuppgifterna en fast anställningsform syntes vara mest naturlig. De möjligheter till en friare lönesättning, som skulle erbjuda sig om befattningshavarna tillsattes medelst förordnande, syntes icke i och för sig utgöra tillräckligt motiv för en förändring av den nuvarande anställningsformen. Enligt kommitténs mening borde därför överlantmätarna liksom hittills tillsättas med fullmakt. Icke heller finnes anledning att inplacera dem på löneplan 2. Då denna löneplan saknade dyrortsgradering, skulle uppkomma icke motiverade skillnader i reallön mellan överlantmätarna.

Beträffande frågan huruvida en differentiering av överlantmätarnas löneställning borde företagas med hänsyn till inbördes olikheter mellan de skilda länen har kommittén anfört, att arbetsuppgifterna kvalitativt ställde samma krav på överlantmätaren oavsett länets storlek. Därtill komme, att för överlantmätarnas vidkommande olikheterna mellan länen i avsevärd grad utjämnades genom att de större länskontoren komme att tillföras bättre kvalificerad biträdande personal än de mindre. Kommittén ansåge därför, i likhet med 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga (SOU 1942: 30, s. 114), att samtliga överlantmätare borde hänföras till samma lönegrad. Då överlantmätarna i de två ur lantmåterisympunkt största länen, Kopparbergs och Västernorrlands län, i viss mån intoge en särställning och sär-

skilda krav måste ställas på dem, förordade kommittén dock, att ifrågasvarande överlantmätarbefattningar förenades med rätt till avlösningsförstärkning med 1 008 kronor för år.

Kommittén har framhållit, att överlantmäterna hade att i sin verksamhet självständigt träffa betydelsefulla avgöranden, i många fall av stor räckvidd både för det allmänna och för enskilda personer och företag. Delvis hade verksamheten samma karaktär som domarens. Såsom chefer för lantmäteriet i länen utövade överlantmäterna överinseendet över den starkt utökade distriktspersonalens verksamhet. Distriktslantmäterna hade inplacerats i lönegraden Ca 32. Med hänsyn till de krav, som arbetsuppgifterna ställde på överlantmäterna, och det med tjänsten förenade ansvaret borde enligt kommitténs mening överlantmäterna i lönehänseende jämsställas med avdelningscheferna vid länsstyrelserna och sålunda placeras i lönegraden Ca 37.

Kommittéledamoten, f. d. kanslirådet Carlsson har i särskilt yttrande förklarat sig icke kunna biträda förslaget, att överlantmäterna skulle uppflyttas till lönegrad Ca 37. Carlsson har för sin del förordat, att i avvaktan på en snar allmän omprövning av byråchefers och därmed i lönehänseende jämförbara befattningshavares lönegradsplacering de 15 överlantmätarbefattningar, som för närvarande tillhörde lönegrad Ca 32, från och med den 1 juli 1948 skulle uppflyttas till lönegrad Ca 33. Vidare har Carlsson funnit vägande skäl tala för att å överlantmätarbefattningen i Västernorrlands län finge utgå avlösningsförstärkning med samma belopp som vore bestämt beträffande överlantmätarbefattningen i Kopparbergs län. Carlsson har framhållit, att den av kommittén föreslagna lönegradsplaceringen skulle innebära, att överlantmätargruppen utbrötes ur dess hittillsvarande lönetekniska sammanhang med andra i lönehänseende jämsställda befattningshavargrupper. På grund härav har Carlsson framställt vissa erinringar mot kommitténs motivering för överlantmäternas lönegradsuppflyttning och därvid anfört bl. a. följande.

Det förhållandet att en viss grupp befattningshavare under utvecklingens gång erhållit vidgade arbetsuppgifter såväl i kvalitativt som kvantitativt hänseende kan enligt min mening i och för sig icke utan vidare motivera en lönestegring i den utsträckning, varom här är fråga. Med den starka utveckling som kännetecknar verksamheten på hart när alla statsförvaltningens områden under senare år till följd av lagstiftnings- eller andra åtgärder, skulle liknande uttalanden om ökad arbetsbörda och ökat tjänsteansvar med fog kunna göras även beträffande andra tjänstemannagrupper, med vilka överlantmäterna hittills varit i lönehänseende ungefärligen likställda. En mera avsevärd rubbning i en befattningshavargrupps löneställning kan följaktligen med nu gällande lönesystem knappast företagas, utan att samtidigt en översyn i övrigt sker av lönegradsplaceringarna, därest rättvisesynpunkten skall kunna komma till sin rätt inom lönesystemet.

Då kommittémajoriteten såsom ett av motiven för sitt förslag framhållit de allmera krävande arbetsuppgifter, som under årens lopp tillförts överlantmäterna på grund av 1926 års jorddelningslagstiftning, synes mig fördenskull detta skäl knappast vara tillräckligt bärande för ett genomförande av kommittémajoritetens nu framlagda förslag. I varje fall ha såsom redan

anförts 1939 års tjänsteförtecknings-sakkunniga så sent som år 1942 uppenbarligen ansett en dylik omständighet icke vara av natur att påkalla en löneställning högre än den som tillkommer fullmaktsutnämnd byråchef.

Däremot förtjåna givetvis de övriga av kommittémajoriteten anförda, nytillkommande omständigheterna beaktande vid bedömande av frågan om en förbättrad löneställning för överlantmätarna. Uppenbart är, att den förstärkning av lantmäteriets distriktsorganisation, som genomföres den 1 januari 1948, kommer att tillföra länskontoren och deras chefstjänstemän en ökad arbetsbörda såväl i avseende å arbetet med granskning av i distrikten utförda förrättningar som genom behovet av ökad inspektion och övervakning av förrättningsarbetet ute å distrikten. Närmast synes dock denna ökning kunna bli mera av kvantitativ än av kvalitativ art. Vad den kvantitativa sidan av arbetsökningen angår, lärer man icke böra bortse från att kommittén föreslagit viss upprustning av länskontoren med kvalificerad högskoleutbildad lantmätarpersonal (biträdande överlantmätare, kontorslantmätare). Även om kommitténs förslag i denna del nödvändiggjorts jämväl på grund av överlantmätarnas ianspråktagande för jordbruksrationaliseringen, är det tydligt, att den förordade förstärkningen av länskontorens personalorganisation kommer att i hög grad underlätta överlantmätarnas strävanden att bemästra de på grund av distriktens omorganisation förutsebara ökade arbetsuppgifterna.

I vilken omfattning överlantmätarna komma att engageras för de planerade rationaliseringsåtgärderna på jordbrukets område lärer på förhand svårligen kunna till fulllo bedömas. Såsom framgår av den i betänkandet citerade skrivelsen från 1947 års centrala lantbrukskommitté ha i detta hänseende vissa beräkningar verkställt av nämnda kommitté. Att märka är emellertid, att överlantmätarnas uppgift inom de av statsmakterna beslutade lantbruksnämnderna avses skola — i likhet med länsjägmästares m. fl. — vara att deltaga i överläggningarna men icke i besluten (prop. 1947: 75, s. 318). Överlantmätarens roll härvidlag torde sålunda närmast bli rådgivarens, därvid han har att vid rationaliseringsärendenas behandling inom nämnden ställa sin allmänna förfarenhet på lantmäteriets område och sin kännedom om jorddelningsväsendet inom sitt län till nämndens förfogande. Ansvar för rationaliseringens målmedvetna bedrivande torde i första hand komma att åvila lantbruksnämnden som sådan och inom denna dess ledamot och verkställande tjänsteman, lantbruksdirektören. Enligt nämnda proposition avses lantbruksdirektören skola äga åtnjuta löneförmåner motsvarande lönegrad Ca 32.

Samma svårigheter synas föreligga att i förväg bedöma den inverkan på överlantmätarnas arbetsuppgifter, som följa av den vid årets riksdag antagna byggnadslagen och de beslutade ändringarna i jorddelningslagen. Vad särskilt den nya byggnadslagstiftningen angår torde denna komma att i lika hög grad beröra en annan grupp chefstjänstemän i länen, nämligen länsarkitekterna. I detta sammanhang må ock erinras om att jorddelningslagstiftningen för närvarande är föremål för översyn inom fastighetsbildningssakkunniga. Om eller i vad mån ett resultat av denna översyn kan komma att inverka på överlantmätarnas arbetsuppgifter, om i skärpande eller i motsatt riktning, kan i dagens läge icke förutses eller överblickas.

Vid bedömandet av de nya eller vidgade tjänsteåligganden, som beräknas komma att inom den närmaste tiden tillföras överlantmätarna, har jag sålunda för min del icke kunnat finna dessa vara av den kvalitativa art, att de omedelbart påkalla en avlöningsförbättring i den omfattning, som kommittémajoriteten föreslagit. Och såsom framhållits i proposition nr 246 till

1947 års riksdag (s. 25) bör vid avvägningen av befattningshavarnas löneställningar den främsta bedömningsgrunden vara de med tjänsten förenade arbetsuppgifternas art och kvalitativa beskaffenhet men icke arbetskvantiteten som sådan. Såsom mindre lämpligt måste jag betrakta kommittémajoritetens lönegradsplacering även ur den synpunkten, att densamma med all säkerhet skulle i praktiken omöjliggöra ett besättande av ledigvorden byråchefsbefattning i lantmäteristyrelsen med dugande överlantmätare. För närvarande innehaves en av styrelsens byråchefstjänster av en förutvarande överlantmätare.

Med det nu anförda har jag ingalunda velat göra gällande, att överlantmätarnas löneställning för närvarande är tillfredsställande. Tvärtom är jag av den uppfattningen, att den viktiga uppgift inom statsförvaltningen, dessa tjänstemän redan fylla och framdeles komma att fylla, kräver en snar och genomgående löneförbättring. Men jag håller före, att överlantmätarnas lönefråga icke bör ses som ett isolerat lönespörsmål utan behandlas och prövas i sitt allmänna sammanhang med andra i lönehänseende jämförbara befattningshavares, såsom byråchefer, innehavare av rådstjänster, länsarkitekter, förste provinsialläkare m. fl.

Kommittén har föreslagit, att de biträdande överlantmätarna skulle placeras i lönegrad Ca 32. Kommittén har därvid framhållit, att den biträdande överlantmätaren i stort sett skulle utföra de uppgifter, som överlantmätaren icke personligen hunne med. Stora krav komme därför att ställas på biträdande överlantmätaren och hans ansvar komme att bli betydande. Endast väl kvalificerade och erfarna lantmätare borde ifrågakomma till förevarande tjänster. Såsom kompetensfordring syntes därför böra gälla samma krav som för erhållande av distriktslantmätartjänst. Med hänsyn till arbetsuppgifternas art borde vederbörandes tjänsteålder icke i främsta rummet fälla utslaget då det gällde att utvälja den för tjänsten mest skickade. Kommittén har därför ifrågasatt om icke tjänstetillsättningen liksom vid tillsättande av överlantmätare lämpligen borde ske utan ledigförklarande efter anmälan av lantmäteristyrelsen.

De övriga ordinarie lantmätarna, de s. k. kontorslantmätarna, har kommittén ansett med hänsyn till arbetsuppgifter och tjänsteansvar böra jämställas med de s. k. förfogandelantmätarna. Kommittén har förklarat, att kontorslantmätarna komme att i stor utsträckning med överlantmätares befogenhet handlägga olika slag av ärenden. I fråga om vissa grupper av ärenden borde generell beslutanderätt tillkomma dessa lantmätare. Samma kompetensfordringar borde gälla för kontorslantmätarna som för förfogandelantmätarna. Enligt kommitténs mening borde kontorslantmätarna placeras i lönegrad Ca 29.

Kommitténs förslag innebär icke någon ändring i nuvarande anordning, att lantmätare, som tillfälligt tjänstgöra vid länskontoren, bibehålla sin löneställning och tjänstebenanämning. Kommittén har emellertid understrukit, att vid de minsta länskontoren, som enligt förslaget icke skulle erhålla ordinarie biträdande lantmätare, i viss utsträckning komme att erfordras tillfälliga förordnanden för lantmätare med kompetens och erfarenhet motsvarande den, som krävdes av förfogandelantmätarna.

Beträffande den löneställning, som kommittén förordat för den ordinarie biträdespersonalen hänvisas till den tidigare lämnade redogörelsen för kommitténs förslag rörande länskontorens organisation. Kommittén har uttalat, att innan ordinarie anställning erhålles, vederbörande liksom hittills i regel borde ha fullgjort viss tjänstgöring hos lantmäteristyrelsen eller vid länskontor. Sådan tjänstgöring borde även kunna fullgöras vid lantmäteriets distriktsorganisation. Till befattningar i högre lönegrad än Ca 11 borde för framtiden företrädesvis ifrågakomma sökande, som genomgått utbildningskurser, varom kommittén framlagt förslag. I fråga om de föreslagna befattningarna i Ca 11 har kommittén utgått ifrån att endast fullt kvalificerade sökande komme att utnämnas. Skulle vid första ledigförklarandet antalet sådana sökande icke vara tillräckligt stor har kommittén alltså förutsatt, att överskjutande befattningar tills vidare skulle hållas obesatta. Kommittén har vidare förutsatt, att 1944 års personalutrednings förslag till befordringsgång för kartritningspersonal skulle tillämpas å rekryteringspersonalen. Enligt detta förslag skulle vederbörande efter att under ett och ett halvt år ha varit aspirant i lönegrad Cf 6 placeras i lönegrad Ce 8 och därpå efter ett år uppflyttas till lönegrad Ce 11.

För expeditionsvakterna, som för närvarande äro placerade i lönegrad Ca 9, har kommittén förordat en uppflyttning till lönegrad Ca 11, därvid tjänstebenenämningen skulle ändras till förste expeditionsvakt. Kommittén har till motivering härför anfört, att kommittén komme att föreslå, att expeditionsvaktpersonalen efter erforderlig praktisk utbildning skulle anförtros den lagning och konservering av kartmaterialet, som lämpligen kunde utföras vid respektive länskontor. Ifrågavarande personal komme sålunda att utföra mera kvalificerade göromål än som i allmänhet åvilade expeditionsvakterna inom statsförvaltningen.

Yttrandena.

Remissinstanserna ha i allmänhet icke framställt några erinringar mot de av lantmäterikommittén föreslagna lönegradsplaceringarna utom i vad avser överlantmätaerna, på vilken punkt meningarna varit delade. Lantmäteristyrelsen, länsstyrelserna i Uppsala, Kronobergs, Hallands och Västernorrlands län samt Statsverkens ingenjörsförbund ha anslutit sig till kommitténs uppfattning, att överlantmätaerna borde placeras i lönegrad Ca 37. Flertalet överlantmätare och styrelsen för Sveriges lantmätareförening ha ansett, att överlantmätaerna i allmänhet borde hänföras till lönegrad Co 13 och överlantmätaerna i de mest arbetstyngda länen till Co 14. Därest löneplan 1 skulle föredragas, ha de ansett att lägre placering än i 37 lönegraden icke borde ifrågakomma. Däremot ha statskontoret samt länsstyrelserna i Östergötlands, Jönköpings, Kristianstads, Skaraborgs och Västmanlands län förklarat sig dela den åsikt som uttalats av reservanten, kanslirådet Carlsson, nämligen att överlantmätaerna i avvaktan på en snar allmän omprövning av byråchefers och därmed i lönehänseende jämförbara befattningshavares löneställning, borde placeras i 33 lönegraden. Statens lönenämnd har uttalat, att

därest kommitténs förslag skulle läggas till grund för en lösning av överlantmätarnas lönefråga, överlantmätarna icke borde erhålla högre löneställning än Ca 35. Lönenämnden har emellertid icke funnit detta lämpligt utan i första hand anslutit sig till reservantens förslag att överlantmätarna provisoriskt skulle placeras i 33 lönegraden.

Beträffande det närmare innehållet i yttrandena i vad avser överlantmätarnas löneläge må vidare nämnas.

Statskontoret har såsom motivering för sin ståndpunkt anfört bland annat följande.

Genom statsmakernas år 1947 fattade beslut om distriktslantmätarnas hänförande till lönegrad Ca 32 har lantmåteripersonalens lönefråga tyvärr helt snedvridits. Denna placering, som ytterst torde vara en konsekvens av det tidigare fattade beslutet att placera lantbruksingenjörerna i samma lönegrad, har otvivelaktigt skapat betydande svårigheter, då det gäller att söka åstadkomma en rättvis löneavvägning mellan å ena sidan distriktslantmätare och överlantmätare och å andra sidan mellan båda dessa grupper och chefspersonalen i den centrala lantmåteristyrelsen. Kommitténs majoritet har vid lösningen av detta spörsmål valt att helt bortse från det senare jämförelseledet och föreslagit överlantmätarnas placering i lönegrad Ca 37, d. v. s. icke mindre än fyra lönegrader över byråcheferna i lantmåteristyrelsen. Mot sådant förslag måste statskontoret redan av principiella skäl ställa sig helt avvisande.

Föredraganden, *statskommissarien Norberg*, har vid ärendets handläggning uttalat skiljaktig mening och därvid anfört följande.

Ehuru jag i likhet med statskontorets majoritet och reservanten inom kommittén anser principiellt felaktigt att placera överlantmätarna i högre lönegrad än byråcheferna i lantmåteristyrelsen, finner jag det lika felaktigt att tillmäta lönen åt de förstnämnda på sådant sätt, att löneskillnaden mellan överlantmätare och distriktslantmätare skulle begränsas till en lönegrad. Överlantmätarens kontrollerande och granskande uppgifter i förhållande till de honom underställda distriktslantmätarna och det ökade ansvar, som följer av hans ställning som lantmåteriets främste företrädare inom länet, kunna svårigen värderas till ett belopp, som med allenast ca 500 kronor överstiger avlöningen för en distriktslantmätare. I det tvångsläge, vari man råkat genom riksdagens redan fattade beslut att hänföra distriktslantmätarna till lönegrad Ca 32, torde man, i avbidan på den allmänna omprövning av byråchefers m. fl. befattningshavares löneställning, som numera lärers få anses ofrånkomlig, tillsvidare böra åtnöjas med en allenast provisorisk lösning av överlantmätarnas lönefråga. Enligt min mening bör en dylik lösning kunna med minsta möjliga föregripande av en större löneutredning kunna ernås genom att tillerkänna överlantmätarna lön enligt lönegrad Ca 33 + viss avlöningsförstärkning. Denna avlöningsförstärkning torde kunna bestämmas till 1 200 kronor i Kopparbergs och Västernorrlands län och 600 kronor i övriga län.

Statens lönenämnd har anfört, att vid bedömande av frågan om lönegradsplaceringen för överlantmätarna stor betydelse givetvis måste tilläggas den omständigheten, att distriktslantmätarna numera inplacerats i Ca 32. Såsom närmare utvecklats av den kommittéledamot, som uttalat avvikande mening i frågan om överlantmätarnas lönegradsplacering, stode emel-

lertid spörsmålet om lönesättningen för överlantmätnarna i intimt samband med problemet om byråchefers m. fl. befattningshavares lönegradsplacering. Lönenämnden funne det i princip icke lämpligt att en reglering i lönehänseende genomfördes för en befattningshavargrupp, för vilken lönesättningen borde avvägas i ett vidare sammanhang. Därest emellertid den föreliggande sakkunnigutredningen skulle läggas till grund för ett definitivt ställningstagande till frågan om överlantmätnarnas lönegradsplacering, ansåge lönenämnden för sin del, att i nuvarande läge löneställningen för överlantmätnarbefattningarna icke borde bli högre än Ca 35. Vid ett provisoriskt ordnande av överlantmätnarnas avlöningsförhållanden anslöte sig lönenämnden till det reservationsvis framförda förslaget, att för närvarande endast de i Ca 32 inplacerade överlantmätnarna uppflyttades till Ca 33, medan lönegradsplaceringen för övriga överlantmätare tills vidare bibehölles oförändrad. Lönenämnden ville tillägga, att nämnden funne det vara angeläget att frågan om löneställningen för byråchefer och med dem i avlöningshänseende likställda tjänstemän bringades till en snar lösning.

Mot kommitténs förslag om avlöningsförstärkning jämväl till överlantmätaren i Västernorrlands län ville lönenämnden icke framställa någon erinran. Lönenämnden ansåge sig jämväl böra godtaga det från majoritetens sida framförda förslaget, att avlöningsförstärkningen till denne överlantmätare och till överlantmätaren i Kopparbergs län bestämdes till 1 008 kronor.

Ledamoten i lönenämnden J. Andersson har i särskilt yttrande anslutit sig till vad kommittéledamoten Carlsson reservationsvis anfört. Det förhållandet att riksdagen vid en gemensam votering bifallit ett förslag om lönegradsplacering för distriktslantmätnarna, som — i jämförelse med vad som gällde för andra statsanställda — vore onormalt hög, ansåge Andersson icke utgöra skäl för liknande åtgärd även för överlantmätnarna. Skulle ifrågavarande beslut tillmätas betydelse, så måste detta gälla även verkschefer-, byråchef- och rådstjänster samt professorer m. fl. Han ansåge följaktligen starka skäl tala för en samtidig omprövning av lönegradsplaceringen för samtliga dessa tjänster, varvid lönegradsplaceringen för distriktslantmätnarna borde omprövas.

Lantmäteristyrelsen har i sin motivering anfört följande.

Lantmäteriväsendet genomgår för närvarande det första skedet i en ur olika synpunkter genomgripande omvandling. Resultaten härav komma att i hög grad bero på de insatser, som överlantmätnarna i egenskap av lokala verkschefer kunna prestera. Det är därför utomordentligt betydelsefullt att dessa poster kunna besättas med de främsta förmågorna. Genom en undervärdering vid lönesättningen skulle stora värden äventyras, ty därigenom skulle möjligheterna minska att på lämpligaste sätt besätta dessa tjänster, som i fråga om ansvar och arbetsbörda torde ha få motsvarigheter inom den lokala förvaltningen. För distriktslantmätnarna, som placeras i lönegrad Ca 32, måste en befordran till överlantmätare te sig föga lockande om icke lönen i den senare befattningen avsevärt överstiger distriktslantmätarlönen.

Lantbruksstyrelsen har anfört, att det vore uppenbart att överlantmätnarnas arbetsuppgifter komme att bli mycket maktpåliggande och krävande. Styrelsen ville icke ifrågasätta skäligheten av den föreslagna löneställning-

en. Denna fråga måste emellertid ses i samband med frågan om löneställningen för andra chefstjänstemän inom statsförvaltningen, framför allt för byråcheferna inom den centrala förvaltningen. Genomfördes den föreslagna regleringen, aktualiserades ytterligare frågan om en förbättrad löneställning för dessa andra chefstjänstemän.

Styrelsen för Sveriges lantmätareförening har i sitt utlåtande anfört vissa skäl mot den standpunkt, som intagits av kommittéledamoten Carlsson, och förklarat, att enligt dess mening överlantmätarnas lönefråga måste tillfredsställande ordnas i samband med länskontorens omorganisation.

I fråga om den föreslagna lönegradsplaceringen för den biträdande lantmätarpersonalen är det i stort sett endast *statskontoret* som framställt någon erinran. Ämbetsverket har sålunda i konsekvens med vad det förordat beträffande överlantmätarna ansett de biträdande överlantmätarna böra hänföras till 31 lönegraden. Härigenom skulle bland annat undgås den lönetekniska oegentlighet som låge i att placera befattningshavare tillhörande samma lönegradsserie i intilliggande lönegrader.

Lantmäteristyrelsen har uttalat, att de föreslagna lönegradsplaceringarna för biträdande överlantmätare och s. k. kontorslantmätare enligt styrelsens mening på ett naturligt sätt anslöte sig till förhållandena inom distriktsorganisationen och gäve möjligheter till en ur tjänstesynpunkt synnerligen värdefull växling av personal mellan distriktsorganisationen och länslantmäterikontoren. I fråga om tjänstetillsättningen har styrelsen ansett att befattning som biträdande överlantmätare bör tillsättas utan ledigförklarande efter anmälan av styrelsen.

Styrelsen för Sveriges lantmätareförening har däremot ansett, att sistnämnda befattningar borde ledigförklaras i vanlig ordning. Någon större olägenhet kunde icke vara förenad härmed och det vore skäligt, att alla som önskade ifrågakomma vid tillsättningen kunde få sin kompetens prövad i enlighet med gängse regler om förtjänst och skicklighet.

Vad angår biträdespersonalen har *statskontoret*, som förklarat sig icke kunna ingå på någon prövning av själva personalbehovet vid länskontoren, framhållit, att nytillkommande befattningar på lämpligt sätt borde fördelas på ordinarie och extra ordinarie tjänster för att skapa nödig elasticitet åt organisationen. De expeditionsvakter, som utöver vanlig expeditionstjänst skulle anförtros visst lagnings- och konserveringsarbete för iståndsättande av kartmaterialet, borde i analogi med den för expeditionsvakterna vid landsarkiven fastställda löneställningen hänföras till lönegrad Ca 10. Beträffande befordringsgången för biträdespersonalen har statskontoret hänvisat till vad ämbetsverket i avgivet utlåtande anfört angående 1944 års personalutrednings förslag om ett särskilt befordringschema för kartritningspersonal. Statskontoret förordade därvid på anförda skäl, att för ifrågavarande personal skulle tillämpas samma befordringsgång som gällde för skriv- och kontorsbiträden. Detta uttalande ägde motsvarande tillämpning å lantmäterikontorens biträdespersonal.

Statens lönenämnd har, utöver tidigare återgivet uttalande rörande antalet befattningar i de högre biträdesgraderna, icke funnit anledning till särskilt

uttalande rörande de föreslagna ordinarie befattningarna. I fråga om biträdespersonalen i rekryteringsgraderna har lönenämnden hållit före, att i avbidan på statsmakternas prövning av personalutredningens förslag rörande befordringsgång för kartritningspersonal, en av lantmäteristyrelsen tillämpad befordringsgång tills vidare borde få gälla för kartritningspersonalen vid lantmäterikontoren. Lönenämnden utginge från att för befattningshavare, som vore sysselsatta med skriv- och kontorsgöromål, den för biträden med dylika göromål fastställda befordringsgången komme att tillämpas.

Lantmäteristyrelsen har ansett den av kommittén föreslagna fördelningen av ordinarie biträdesbefattningar mellan tjänster i lönegraderna Ca 19, Ca 15, Ca 13 och Ca 11 vara avvägd på ett godtagbart sätt med tillbörligt beaktande av svårighetsgraden hos de olika förekommande arbetsuppgifterna. Styrelsen ville starkt framhålla, att en minskning i fråga om dessa befattningars antal eller en sänkning av deras kvalitet måste befaras allvarligt undergräva organisationens funktionsduglighet. Styrelsen funne med tillfredsställelse, att kommittén beträffande expeditionsvaktpersonalen föreslagit en uppflyttning till lönegraden Ca 11, och vitsordade, att denna personalgrupp vid länskontoren redan nu till stor del fullgjorde avsevärt mera kvalificerade göromål än som i allmänhet inom statsförvaltningen torde anförtros åt sådan personal. Genom de nytillkommande uppgifterna i samband med arkivvården komme detta förhållande att ytterligare markeras.

Rörande rekryteringsförhållandena vid länskontoren har lantmäteristyrelsen i huvudsak anfört följande.

Innan föregående års riksdag bifallit av Kungl. Maj:t framlagt förslag angående lantmäteripersonalens organisation och avlöningsförhållanden (prop. 210/1947), nyanställdes personal vid länskontoren regelmässigt i dåvarande lönegrad Ex 4, motsvarande nuvarande lönegrad Cf 6. I nämnda proposition uttalade emellertid föredragande statsrådet i fråga om nyanställning av kontorspersonal i distriktsorganisationen (s. 39), att för den avsedda personalen tills vidare borde tillämpas samma befordringsgång, som av 1947 års riksdag fastställts för biträdespersonal i allmänhet inom statsförvaltningen. Ehuru detta uttalande som nämnt avsåg biträdespersonalen i distrikten, har lantmäteristyrelsen ansett sig nödsakad att frånga tidigare vid länskontoren tillämpad praxis och fortsättningsvis nyanställa personal i den lägre lönegraden, Cf 4. Härigenom ha emellertid betydande svårigheter uppstått för rekryteringen till länskontoren, desto mera förklarligt som andra myndigheter, enligt vad styrelsen erfarit, alltjämt anse sig oförhindrade att nyanställa personal med likartade arbetsuppgifter i lönegrad Cf eller Cg 6.

För sådan personal vid länskontoren, som visat sig kompetent att utföra kvalificerat arbete, har styrelsen under senare tid regelmässigt företagit uppflyttning till lönegrad Ce 11 efter omkring 2½ års väl vitsordad tjänstgöring i lönegrad Ce 8. Enligt den för biträdespersonal i allmänhet gällande befordringsgången uppnås numera sistnämnda lönegrad efter 2½ års tjänstgöring. Styrelsens praxis medför alltså, att lönegrad Ce 11 kan uppnås efter sammanlagt omkring 5 års tjänstgöring. En försämring av denna faktiska befordringsgång måste anses helt utesluten om möjligheter skola finnas att tillföra länskontoren rekryteringspersonal med förutsättningar att på ett tillfredsställande sätt fullgöra de avsedda arbetsuppgifterna.

Även i distriktsorganisationen ha samma svårigheter som vid länskon-

toren gjort sig gällande i fråga om nyrekrytering av kontorspersonal. Bl. a. har nyanställd personal, som genomgått de av styrelsen anordnade utbildningskurserna, lämnat sin anställning och övergått till andra verk, som kunnat erbjuda anställning i 6 lönegraden.

Givetvis måste nyanställning i distrikt och på länskontor ske efter samma grunder. I avvaktan på det resultat, vartill personalutredningens förslag kan föranleda, anser sig styrelsen för närvarande icke böra ifrågasätta annan förändring i nu tillämpad befordringsgång än beträffande första anställningsåren. Styrelsen hemställer, att kontorspersonal såväl i distriktsorganisationen som vid länskontoren må nyanställas i lönegrad Cf 6 och efter 1½ års tjänstgöring uppflyttas till lönegrad Ce 8. I varje fall är det oundgängligen nödvändigt, att hinder ej resas för styrelsen att efter prövning i varje särskilt fall uppflytta kompetent personal vid länskontoren till lönegrad Ce 11 efter sammanlagt minst 5 års tjänstgöring. Såsom förut nämnts sker sådan uppflyttning regelmässigt redan för närvarande.

Länsstyrelserna och överlantmätrarna ha i stort sett icke haft några invändningar mot de av kommittén föreslagna lönegradsplaceringarna för biträdespersonalen. Länsstyrelsen i Östergötlands län har dock icke ansett bärande skäl tala för att expeditionsvakt hos länskontor skall äga bättre löneställning än vid statsförvaltningen i övrigt. Överlantmätaren i Jämtlands län har i fråga om länskontoret därstädes anfört, att den mest krävande befattningen (granskning av jorddelningsförrättningar, fastighetsutredningar) borde placeras i Ca 19 samt att var och en av de tre befattningshavare, som ombesörjde jordregistrets förande, fastighetsregistrets förande jämte granskning av fastighetsbildningsförrättningar samt arkivets vård och skötsel, borde placeras i Ca 15.

Föreningen kvinnor i statens tjänst och Föreningen kvinnliga befattningshavare inom lantmäteristaten ha i gemensamt yttrande framhållit, att på varje länslantmäterikontor borde finnas en befattningshavare i lönegrad Ca 19. Mängden högt kvalificerat arbete motiverade vid de två största länskontoren två befattningshavare i denna lönegrad. Beträffande de av kommittén föreslagna befattningarna i lönegrad Ca 13 har uttalats, att samtliga de befattningshavare, som skulle vara ansvariga för förande av fastighetsregister, förande av jordregister, registratorsgöromål och arkivgöromål, borde placeras i lönegrad Ca 15.

Civilförvaltningens personalförbund har helt anslutit sig till kommitténs förslag om inrättande av förste expeditionsvaktsbefattningar vid länslantmäterikontoren.

Departementschefen.

Den utökade lantmäteriverksamheten i distrikten kommer att medföra en väsentlig ökning av arbetsmängden vid länslantmäterikontoren. I samband med planläggning och genomförande av åtgärder för jordbruksrationaliseringen komma överlantmätrarna och länskontoren att ställas inför delvis nya arbetsuppgifter. De beslutade ändringarna i jorddelningslagstiftningen och den nya byggnadslagen komma också att verka i samma riktning och medföra anspråk på ökade arbetsinsatser från länskontorens sida. Redan med hittillsvarande arbetsuppgifter och arbetsmängd har emellertid den

nuvarande organisationen av lantmäterikontoren i länen visat sig otillräcklig. De löpande arbetena ha delvis blivit fördröjda, och tillräcklig tid har ej kunnat ägnas åt åtgärder, som sett på längre sikt åstadkomma arbetsbesparingar och ökad effektivitet i arbetet. Det framstår därför som en synnerligen angelägen uppgift att utan uppskov anpassa länskontorens organisation efter utvecklingens krav.

Det organisationsförslag, som 1947 års lantmäterikommitté framlagt och som i stort sett tillstyrkts i remissyttrandena, bygger på en sådan arbetsfördelning mellan högskoleutbildad personal och biträdespersonal, att den förra i största möjliga utsträckning frigöres från arbetsuppgifter, som icke ovillkorligen kräva högre utbildning. Härigenom kan ökningen av lantmätarpersonalen åtminstone tills vidare hållas inom en mycket snäv ram. Däremot måste en kvalitativ förstärkning ske genom att erfarna lantmätare delvis ersätta den nu tjänstgörande yngre lantmätarpersonalen. I fråga om personal med lägre utbildning fordras en avsevärd förstärkning såväl kvalitativt som kvantitativt. Jag har funnit den föreslagna lösningen av länslantmäterikontorens organisationsfråga i stort sett lämplig och förordar att förslaget efter vissa jämkningar genomföres.

Överlantmätarna böra, såsom kommittén anfört, i olika avseenden verka för en samordning mellan fastighetsbildningsverksamheten och de åtgärder, som på angränsande områden planläggas och utföras genom andra länsmyndigheter och organ. Det är av vikt att överlantmätarna framdeles icke i den utsträckning som hittills varit fallet bindas till tjänsterummet utan beredes möjlighet att nära följa utvecklingen ute i orterna. Bland annat med hänsyn härtill torde de föreslagna ordinarie lantmätarbefattningarna — 9 biträdande överlantmätare och 12 s. k. kontorslantmätare — icke kunna undvaras. Om och i vad mån en utökning av denna eller annan lantmätarpersonal vid vissa länskontor framdeles kan erfordras torde i hög grad sammanhånga med den takt, varmed arbetena för jordbrukets yttre rationalisering komma att bedrivas. — Kommitténs förslag att vid de två största länskontoren inrätta kanslisttjänster i lönegrad Ca 19 kan jag icke förorda. Tillräcklig anledning synes icke föreligga att i organisationen införa befattningar i denna lönegrad. För de göromål, som skulle ha ankommit på dessa befattningshavare, bör i stället antalet tjänster som kansliskrivare ökas i motsvarande grad. I övrigt biträder jag den fördelning av biträdespersonalen på kansliskrivar-, kontorist- och kanslibiträdesbefattningar, som kommittén med beaktande av göromålens art och svårighetsgrad föreslagit. Icke heller i fråga om rekryteringspersonalens storlek finner jag anledning frångå kommittéförslaget.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, lantmäteristyrelsen att fördela personalen på de olika länskontoren.

Då jag nu övergår till frågan om personalens löneställning m. m. vill jag först beträffande överlantmätarna såsom min mening uttala, att den nuvarande lönegradsplaceringen är låg redan med hänsyn till de tjänsteåligganden som för närvarande särskilt efter omorganisationen av lantmäterikontoren.

distrikten åvila dessa befattningshavare såsom lantmäteriväsendets främsta företrädare i länen. Ännu mindre tillfredsställande synes mig denna löneställning i betraktande av de arbetsuppgifter och det ansvar som överlantmätarna framdeles komma att ställas inför i samband med planläggningen av rationaliseringsverksamheten i jordbruket och till följd av beslutade ändringar i jorddelnings- och byggnadslagstiftningen. Hur önskvärt det än vore att få till stånd en definitiv lösning av frågan om överlantmätarnas löneställning med det snaraste synes detta emellertid icke möjligt i nuvarande läge. Av i huvudsak samma skäl som utvecklats av reservanten inom kommittén, och som även anförts av statskontoret och statens lönenämnd, finner jag det icke rimligt att detta spörsmål löses fristående utan jag anser frågan böra prövas i samband med en allmän översyn av löneställningen för byråchefs- och rådstjänster samt med dem jämförliga befattningar. På grund av att 1947 års riksdag placerat distriktslantmätarna i 32 lönegraden anser jag det emellertid oundvikligt att de femton nu i denna lönegrad placerade överlantmätarna uppflyttas till 33 lönegraden. Då jag sålunda icke kunnat föreslå någon slutlig lönereglering har jag dock såsom ett provisorium ansett mig i annat sammanhang denna dag böra förorda att överlantmätarna för sin medverkan i lantbruksnämnderna skola åtnjuta ett årligt arvode av 1 200 kronor från nämndernas anslag. Denna anordning avses, såsom uttryckligen angivits, endast skola gälla intill dess överlantmätarnas lönefråga blivit definitivt löst. När överlantmätarnas arbete i de två ur lantmäterisynpunkt största länen, Kopparbergs och Västernorrlands, erbjuder särskilda svårigheter, har jag intet att erinra mot kommitténs förslag om att dessa överlantmätare tillerkännas en avlöningsförstärkning å 1 008 kronor om året.

Då för de biträdande överlantmätarna och de s. k. kontorslantmätarna böra gälla samma kompetensfordringar som för distriktslantmätarna respektive de s. k. förfogandelantmätarna, böra de placeras i motsvarande lönegrader, dvs. de biträdande överlantmätarna i lönegrad Ca 32 och kontorslantmätarna i lönegrad Ca 29. Jag anser, att befattningarna som biträdande överlantmätare böra tillsättas efter ledigförklarande i vanlig ordning. Vid tillsättandet av dessa befattningar bör emellertid sökandes skicklighet för uppgiften tillmätas avgörande betydelse i jämförelse med tjänsteåldern.

Vad angår biträdespersonalen framgår av vad jag anført rörande länskontorens organisation att jag tillstyrker inrättande av 28 kansliskrivar- och 35 kontoristtjänster. Kommittén har upptagit samtliga dylika befattningar såsom ordinarie, men enligt min mening torde befattningarna böra fördelas med cirka två tredjedelar å ordinarie och cirka en tredjedel å extra ordinarie stat. Jag föreslår alltså, att 18 kansliskrivar- och 22 kontoristtjänster uppföras som ordinarie och återstående antal, eller 10 respektive 13, å extra ordinarie stat. Vidare torde å ordinarie stat böra upptagas 52 kanslibiträdes-tjänster samt medel beräknas för 28 extra ordinarie kanslibiträden. Då innehavarna av de nuvarande ordinarie befattningarna som förste kontorist och som kontorsbiträde kunna antagas bliva befordrade till högre tjänster, torde nämnda befattningar kunna indragas.

Vad angår befordringsgången för biträdespersonalen på rekryteringssta-
dietet torde jag få erinra, att chefen för finansdepartementet i årets stats-
verksproposition vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor
anfört, att beredningen av 1944 års personalutrednings förslag angående
reglering av anställningsförhållandena för viss personal med teknisk ut-
bildning icke hinner slutföras så tidigt, att förslag i ärendet kan föreläggas
årets riksdag. I avvaktan på slutligt ställningstagande till detta spörsmål
anser jag mig icke för biträdespersonalen vid lantmäterikontoren böra på-
kalla någon ändring i den nu tillämpade för biträdespersonalen i allmänhet
fastställda befordringsgången.

Då expeditionsvaktpersonalen vid länskontoren, såsom jag i det följande
kommer att föreslå, i viss utsträckning kommer att sysselsättas med kart-
lagnings- och konserveringsarbete, vill jag icke motsätta mig att denna per-
sonal placeras i lönegrad Ca 11.

III. Anordnande av viss kompletterande utbildning för biträdespersonal vid lantmäterikontoren i länen.

Kommittén har framhållit, att för de göromål, som ankomme på biträ-
despersonalen vid länskontoren, erfordrades kunnighet och rutin i flertalet
av de arbetsuppgifter, som fullgjordes av kontorspersonalen i lantmäteri-
distrikten. En rätt förståelse av innebörden i de olika arbetsmomenten vid
länskontoren underlättades avsevärt, om befattningshavaren tillägnat sig
praktisk erfarenhet rörande förrättningsverksamheten i ett lantmäteri-
distrikt. För framtiden borde därför — liksom hittills i regel skett — läns-
kontorens biträdespersonal i största möjliga utsträckning rekryteras från
distriktsorganisationens kontorspersonal. Det finge anses önskvärt, att
tjänstgöringstiden på distriktskontor i regel uppginge till minst omkring
två år.

Kommittén har anfört, att för att tillgodose behovet av grundläggande
utbildning för länskontorens biträdespersonal syntes icke erfordras några
ytterligare anordningar utöver dem, som vidtagits eller föreslagits för distrik-
tens kontorspersonal. Däremot föreläge enligt *kommitténs* mening behov av
en komplettering av utbildningen i vissa avseenden, vilken lämpligast kunde
ske vid en särskild för ändamålet avpassad kompletteringskurs. Deltagarna
i denna borde utgöras av personer, som under åtminstone några års tjänst-
göring vid länskontor vunnit viss praktisk erfarenhet rörande länskontorens
arbetssätt och arbetsuppgifter, varigenom kursen kunde ges en koncentre-
rad utformning.

Kommittén har i fråga om syftet med och omfattningen av den under-
visning, som borde meddelas, anfört i huvudsak följande.

Beträffande *fastighetsregistrering* bör undervisningen i första hand syfta
till att bibringa kursdeltagarna förmåga att tillämpa gällande bestämmel-
ser om hur jordregister, i förekommande fall jämte tomtbok, samt fastig-
hetsregister för stad skola föras. Vidare bör även meddelas viss undervis-
ning för att ge kursdeltagarna förutsättningar att nöjaktigt behärska även
mera krävande uppgifter inom arbetsområdet. Detta avsnitt av kursen be-

räknas kräva 40 lektionstimmar och 100 övningstimmar. I fråga om *fastighetsutredningar och upprättande av översiktskartor* bör undervisningen ha till mål att ge kursdeltagarna färdighet i att klarlägga den aktuella fastighetsindelningen inom ett givet område och att framskaffa de upplysningar rörande fastigheternas sammansättning samt beträffande gränsfrågor, samfälligheter, servitut m. m., som kunna vinnas ur förrättningsakter och andra handlingar, som förvaras i länskontoren. Tiden härför beräknas till 60 timmar. I undervisningen beträffande de göromål, som förekomma i samband med *granskning av förrättningar före fastställelse*, bör bland annat särskild uppmärksamhet ägnas åt de lag- och författningsföreskrifter av formell innebörd, som skola iakttagas i förrättningsverksamheten, och vidare belysas ändamålet med de kontroller, som anses erforderliga, och meddelas praktiska anvisningar ifråga om utförandet av dessa. Den erforderliga undervisningstiden beräknas till 30 timmar. För undervisning rörande de *registratorsgöromål*, som förekomma vid länskontoren, räknas med 20 timmar. Med nämnda uppläggning kan kursen enligt kommitténs mening genomföras på omkring 6 veckor.

För att tillgodose det omedelbara utbildningsbehovet vid länskontoren böra under budgetåret 1948/49 omkring 30 biträden beredas tillfälle att komplettera sin utbildning. Det är givetvis tänkbart att i en kurs medtaga så många elever. Det föreslagna kursprogrammet är emellertid starkt koncentrerat. För att det avsedda utbildningsresultatet skall uppnås måste övningarna bedrivas mycket intensivt och på grund av uppgifternas karaktär erfordras i stor utsträckning individuell handledning av kursdeltagarna. Med hänsyn härtill kan ett bättre utbildningsresultat förväntas, om i stället två kurser med vardera 15 deltagare anordnas. Ehuru kostnaderna för utbildningen härigenom bli något högre, förordar kommittén en sådan lösning.

Lantmäteristyrelsen disponerar tills vidare lokaler i Stockholm för utbildningen av mätningstekniker och kontorspersonal för distriktsorganisationen. Under hösten 1948 synas möjligheter finnas att jämsides med då pågående kursverksamhet i dessa lokaler inrymma även de av kommittén föreslagna kurserna. Härigenom skulle särskild kostnad för hyra, inredning och möbelutrustning kunna undvikas. Länslantmäterikontoret i Stockholm synes vara ur skilda synpunkter lämpligt för vissa i utbildningen ingående övningar, som måste försiggå på något av länskontoren, varjämte möjligheterna att erhålla lämpliga lärarkrafter för undervisningen äro större i Stockholm än på någon annan ort. Med hänsyn till vad som sålunda anförts föreslår kommittén, att två kompletteringskurser, vardera omfattande 15 deltagare, anordnas i Stockholm under september—november 1948.

Det bör ankomma på lantmäteristyrelsen att låta utarbета detaljerad läroplan för kurserna, träffa övriga erforderliga förberedelser för dessa, utse kursdeltagare samt handhava den direkta ledningen av kursverksamheten. Om erfarenheterna från de första utbildningskurserna bleve gynnsamma, borde framdeles med lämpliga mellanrum anordnas ytterligare kompletteringskurser i samma syfte.

Lantmäteristyrelsen har i sitt remissutlåtande uttalat, att den föreslagna kursverksamheten borde kunna ge ett gott utbyte och verksamt stimulera personalens intresse till förkovran i arbetet. Den skulle härigenom i sin mån medverka till att biträdespersonalen snabbt växte in i de nya tjänstgöringsförhållandena och därmed underlätta övergången till den nya organisationen. Kursprogrammets omfattning och utformning syntes i hu-

vudsak lämpliga. De för budgetåret 1948/49 föreslagna kurserna kunde enligt styrelsens mening genomföras inom den av kommittén beräknade kostnadsramen.

Länsstyrelsen i Kronobergs län har understrukit nödvändigheten av att viss kompletterande utbildning anordnades för biträdespersonalen vid länslantmäterikontoren. Därest icke skyndsamma åtgärder vidtoges för anskaffande av fackkunnig personal vore svårigheter att förvänta för ett snabbt genomförande av den nya lantmäteriorganisationen.

Åtskilliga överlantmätare ha livligt tillstyrkt förslaget. Överlantmätarna i Göteborgs och Bohus, Skaraborgs och Västerbottens län ha uttalat sig för ett större antal kursdeltagare under år 1948 än de föreslagna 30.

Statskontoret har förutsatt, att de föreslagna kurserna anordnades på sådant sätt, att de befattningshavare inom lantmäteristaten, vilka anlitas som lärare, i regel kunde fullgöra undervisningen såsom ett vanligt tjänsteuppdrag utan rätt till särskild ersättning.

Departementschefen.

Det av mig förordade organisationsförslaget bygger till stor del på att relativt kvalificerat arbete vid länskontoren skall utföras av biträdespersonal. Denna personal torde liksom hittills i huvudsak få rekryteras från distriktsorganisationens kontorspersonal. Vid länskontoren möta emellertid delvis nya arbetsuppgifter, särskilt vid arbeten, som sammanhånga med fastighetsregistrering och granskning av förrättningar före fastställelse, samt vid fastighetsutredningar.

Det är angeläget att den åsyftade kvalitativa förstärkningen beträffande biträdespersonalen uppnås snarast möjligt. Den föreslagna kursverksamheten synes enligt min mening verksamt kunna bidra härtill. Jag förordar därför, att för budgetåret 1948/49 medel anvisas för två kurser, vardera med 15 deltagare. Undervisningen vid kurserna bör vara kostnadsfri. Kursdeltagarna, vilka böra utses bland sådana befattningshavare vid länskontoren, som synas ha förutsättningar att framdeles utföra mera kvalificerade göromål, böra av statsmedel åtnjuta resekostnadsersättning samt tjänstgöringstraktamente. Närmare bestämmelser om kursernas anordnande torde böra meddelas av Kungl. Maj:t.

Till beräkningen av kostnaderna för kursverksamheten återkommer jag i samband med behandlingen av kostnaderna för den nya organisationen.

IV. Åtgärder för iståndsättande av kartmaterialet vid lantmäterikontoren i länen.

Lantmäterikommittén har anfört, att vid länslantmäterikontoren funnes ett synnerligen rikt och till stora delar oersätligt arkivmaterial. Innehållet i de äldre förrättningsakterna hade bland annat i stor utsträckning en avgörande betydelse, då det gällde att utreda fastighetsrättsliga frågor. Med hänsyn till rättssäkerheten på detta område vore det ett oavvisligt krav

att arkivalierna bevarades för framtiden, och att de förvarades på sådant sätt, att de kunde utnyttjas utan risk för förstörelse. Även ur kulturhistorisk synpunkt hade länskontorens arkiv ett betydande värde och arkiven utnyttjades därför också i stigande omfattning för vetenskaplig forskning. De i arkiven förvarade förrättningsakterna omfattade i regel både kartor och handlingar. Handlingarna vore i allmänhet väl bibehållna. Mera omfattande konserveringsåtgärder erfordrades därför endast undantagsvis beträffande dem. I ett ganska stort antal fall behövde dock handlingarna inbindas eller ombindas. Beträffande kartmaterialet vore däremot tillståndet i hög grad oroväckande. Särskilt de äldre kartorna vore i stor utsträckning sönderrivna och förslitna.

Kommittén har framhållit att, ehuru behovet av genomgripande åtgärder varit trängande under senare år, endast vid några få länskontor förekommit kartlagning i större utsträckning. Dessa lagningsarbeten hade emellertid icke alltid givit fullt tillfredsställande resultat. Anledningen till att trots behovet en omfattande konservering av kartmaterialet icke kommit till stånd vore framför allt dels att med hänsyn till den rådande arbetsbelastningen vid länskontoren personal icke kunnat i nämnvärd utsträckning avdelas för sådana arbeten, dels att tillförlitliga arbetsmetoder icke funnits utarbetade för de mera komplicerade uppgifterna. Om icke effektiva motåtgärder vidtoges, bleve emellertid mycket snart ett stort och oersättligt kartmaterial tillspillogivet.

Kommittén har erinrat, att å riksstaten för budgetåret 1946/47 efter framställning av lantmäteristyrelsen uppförts ett reservationsanslag till kartlagningsarbeten å 25 000 kronor. Å riksstaten för budgetåret 1947/48 hade upptagits ett reservationsanslag till kartlagningsarbeten av 35 000 kronor. Styrelsens avsikt hade varit att med dessa medel bland annat försöksvis anordna en centralt bedriven kartlagningsverksamhet för de mera genomgripande konserveringar, som borde komma till stånd beträffande de svårast skadade kartorna i länskontorens arkiv. Kartlagningsverksamheten hade emellertid hittills icke kunnat bedrivas i avsedd omfattning.

Kommittén har för egen del ansett enklare iståndsättningsarbeten kunna utföras med tillhjälp av en icke alltför omfattande utrustning. Vid länskontoren måste under alla omständigheter finnas personal för den fortlöpande arkivvården. I denna borde bland annat ingå daglig översyn och lagning, där sådan erfordrades, av de förrättningsakter, som använts. Den personal, som hade att svara för framtagning och inläggning av arkivakterna, borde därför alltid besitta de kunskaper och erfarenheter, som erfordrades för enklare kartlagningsarbeten. Enligt kommitténs mening talade skäl för att även de erforderliga engångsåtgärderna för kartkonservering i stor utsträckning förlades till respektive länskontor. Dessa uppgifter borde i regel anförtros åt expeditionsvaktspersonalen.

Med hänsyn till att kartmaterialets tillstånd snabbt förvärrades, borde de åsyftade engångsarbetena slutföras så snart som möjligt. Expeditionsvakterna kunde i allmänhet icke ens under kortare tider ägna mer än en

mindre del av sin arbetstid åt kartlagningen. Det syntes kommittén därför erforderligt, att expeditionsvakterna erhöle visst tillfälligt biträde med denna uppgift.

För iståndsättande av svårt skadade kartor erfordrades enligt kommitténs mening en relativt omfattande utrustning och sådan komplicerad kartkonservering krävde också specialutbildad personal. Med hänsyn härtill syntes det kommittén naturligt, att för dessa arbetsuppgifter inrättades några särskilda kartlagningsavdelningar, lämpligen i anslutning till länskontor, där de svårare arbetsuppgifterna kunde beräknas få stort omfång. Detta syntes bli fallet särskilt vid länskontoren i Falun, Gävle och Luleå. Innan resultat vunnits från de undersökningar, som lantmäteristyrelsen igångsatt rörande lämpliga konserveringsmetoder, kunde arbetets omfattning och organisation icke närmare bedömas. Det syntes lämpligen böra ankomma på lantmäteristyrelsen att efter samråd med riksarkivet snarast möjligt inkomma med förslag i ämnet.

Kommittén har vidare föreslagit, att för att i största möjliga utsträckning skona kartmaterialet vid länskontoren snarast möjligt skulle framställas *arbetsexemplar* av sådana konceptkartor, som vore antingen mycket ömtåliga eller också utsatta för särskilt stark förslitning. Dylika arbetskartor syntes kunna utnyttjas i det dagliga arbetet vid länskontoren i sådan utsträckning, att motsvarande konceptexemplar endast undantagsvis behövde framtagas. Arbetskartorna kunde lämpligen framställas vid statens reproduktionsanstalt antingen genom s. k. direktkopiering eller genom fotografisk kopiering.

Enligt kommitténs mening borde de åtgärder fullföljas, som lantmäteristyrelsen vidtagit för att bereda erforderlig utbildning i kartlagning åt därför avsedd personal. Därjämte borde länskontorens utrustning för enklare kartlagning snarast kompletteras i önskvärd omfattning. För dessa ändamål torde de till lantmäteristyrelsens förfogande ställda reservationsanslagen kunna disponeras. Emellertid syntes tillfällig personal så snart detta befundes möjligt böra anlitas för biträde vid den kartlagning, som skulle bedrivas vid respektive länskontor. Lantmäteristyrelsen hade begärt, att å riksstaten för budgetåret 1948/49 skulle upptagas ett nytt reservationsanslag till kartlagningsarbeten om 35 000 kronor. Kommittén har funnit det angeläget, att ett sådant anslag beviljades, och förutsatt, att även avlöningar till nyssnämnda tillfälliga arbetskrafter och kostnader för de angivna arbetskartorna finge bestridas från detta anslag.

Departementschefen.

Lantmäterikontorens kartmaterial, som i stor utsträckning har avgörande betydelse vid utredningar rörande fastighetsrättsliga spörsmål och som under senaste årtiondena kommit att utnyttjas i verksamheten i avsevärt högre grad än tidigare, befinner sig till stor del i ett synnerligen otillfredsställande skick. Snara åtgärder synas påkallade för att förhindra att skadorna bli obotliga och för att så långt möjligt förebygga att nya skador uppstå vid

den intensiva användning, som viss del av kartmaterialet numera fått. Enligt min mening bör, såsom kommittén föreslagit, vissa enklare iståndsättningsarbeten omedelbart igångsättas och utföras vid respektive länslantmäterikontor i den utsträckning, som befinnes lämplig och möjlig med hänsyn till arbetenas svårighetsgrad. Jag förordar att expeditionsvaktspersonalen i första hand anförtros detta lagnings- och konserveringsarbete. De åsyftade engångsåtgärderna böra emellertid slutföras så snart som möjligt med hänsyn till att kartmaterialets tillstånd snabbt förvärras. Tillfällig personal bör därför i viss utsträckning få anlitas för att biträda vid detta arbete. Kostnaderna härför liksom kostnaderna för de arbetskartor, som kommittén förordat, böra få bestridas från de anvisade reservationsanslagen för kartlagningsarbeten.

V. Kostnadsberäkningar och anslagsfrågor.

Lantmäteristyrelsen.

Å riksstaten för innevarande budgetår ha uppförts tre anslag till lantmäteristyrelsen, nämligen ett förslagsanslag av 551 000 kronor till avlöningar, ett förslagsanslag av 100 000 kronor till omkostnader och ett reservationsanslag av 35 000 kronor till kartlagningsarbeten. Kungl. Maj:t har den 30 juni 1947 för lantmäteristyrelsen fastställt dels personalförteckning (statsliggaren s. 830), dels ock avlönings- och omkostnadsstater. Avlöningsstaten har följande utseende.

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	311 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	211 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	28 600
		<hr/>
	Summa kronor	551 000.

Genom beslut den 31 oktober 1947 har Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens i skrivelse den 5 mars 1947, nr 56, lämnade bemyndigande medgivit, att anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal finge överskridas med högst 6 000 kronor.

I skrivelse den 9 september 1947 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att styrelsens avlöningsanslag för nästa budgetår måtte höjas med 56 900 kronor till 607 900 kronor. Styrelsen har därvid endast beaktat automatiska utgiftsstegringar och icke upptagit organisatoriska spörsmål, som vore beroende av lantmäterikommitténs arbete. Den begärda anslagsökningen har huvudsakligen föranletts av ökat medelsbehov dels under icke-ordinarieposten på grund av att för innevarande budgetår avlöningar till tillfälligt förordnade lantmätare och den utökade personalen på kassakontoret endast beräknats för senare halvåret och dels under posten rörligt tillägg.

Lantmäterikommittén har beräknat att vid bifall till de av kommittén väckta förslagen lantmäteristyrelsens avlöningsanslag för budgetåret 1948/

49 borde upptagas med 634 000 kronor. Av detta belopp avse 340 000 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 1 200 kronor arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 231 000 kronor avlöningar till icke-ordinarie personal samt 61 800 kronor rörligt tillägg. Den tillfälligt förordnade lantmätarpersonalen har antagits i genomsnitt komma att tillhöra 28 löneklassen. Under icke-ordinarieposten ha beräknats 4 000 kronor för bestridande av vikariats- och övertidssättningar samt liksom för innevarande budgetår 29 000 kronor för tillfällig förstärkning av styrelsens personal. Beträffande behovet av en dylik förstärkning har kommittén framhållit, att om dess förslag bifölles en översyn erfordrades av lantmäteriinstruktionen i de delar som rörde styrelsen och länskontoren, varjämte snarast nya arbetsordningar borde utfärdas. Ytterligare krävdes föreskrifter för distriktsorganisationen i den mån sådana icke hunne utarbetas under innevarande budgetår, anvisningar i anslutning till bestämmelserna i 1947 års byggnadsstadga om grundkarta till stadsplan och byggnadsplan samt utredningar angående statsbidrag till lantmåteriförrättningar och angående publik renovation av förrättningsakter. Även arbete med uppläggande av en modern tjänstematrikel komme att erfordra extra arbetskrafter.

Lantmäteristyrelsen har i sitt utlåtande över lantmäterikommitténs betänkande understrukit betydelsen av att det av kommittén föreslagna beloppet för tillfällig personalförstärkning vid styrelsen beviljades. Styrelsen har framhållit, att om icke styrelsen erhållit medel för dylikt ändamål under budgetåret 1947/48 hade det varit omöjligt för styrelsen att fullfölja sina uppgifter vid omorganisationen. Av denna föranledd verksamhet komme att fortgå i oförminskad utsträckning även under nästa budgetår. Därjämte väntade viktiga specialfrågor på sin lösning. Utöver de arbetsuppgifter, som kommittén nämnt, ville styrelsen erinra om arbetet med upprättande av förslag till ny definitiv lantmåteritaxa.

I sin förenämnda skrivelse den 9 september 1947 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att omkostnadsanslaget måtte uppföras med 97 500 kronor. Posten sjukvård m. m. har med hänsyn till medelsåtgången, som under budgetåret 1946/47 utgjorde 4 890 kronor, och personalökning uppräknats med 1 500 kronor till 5 000 kronor. Posten reseersättningar har föreslagits höjd med 5 000 kronor till 15 000 kronor. Därvid har framhållits, att inspektionsresorna under de senast förflutna budgetåren i stor utsträckning måst uppskjutas på grund av brist på arbetskraft, och att denna framflyttning av inspektionsverksamheten och vid omorganisationen erforderlig ökning av inspektionerna medförde ett avsevärt ökat medelsbehov under posten reseersättningar. För övriga expenser, vartill för innevarande budgetår anvisats 59 000 kronor, har styrelsen uppskattat medelsbehovet till 50 000 kronor. Då i förstnämnda belopp inräknats 17 000 kronor för vissa engångsutgifter, innebär styrelsens förslag en ökning av 8 000 kronor. Denna har motiverats med att personalökningen å kassakontoret och den nya distriktsorganisationen medförde ökat behov av kontorsmateriel m. m. och att städningskostnaderna avsevärt höjts från ingången av år 1947. Vidare komme städnings-

arbetets omfattning att bli större, sedan styrelsen erhållit begärda utvidgade lokaler.

Lantmäterikommittén har förklarat, att vad kommittén föreslagit i fråga om lantmäteristyrelsen allenast påkallade den ändringen i jämförelse med styrelsens anslagsäskande, att för nästa budgetår i likhet med vad som vore fallet för löpande budgetår ett belopp av 1 000 kronor inräknades i posten övriga expenser för utgifter föranledda av tillfällig personalförstärkning vid styrelsen. I enlighet härmed har kommittén föreslagit, att styrelsens omkostnadsanslag för budgetåret 1948/49 skulle uppföras med 98 500 kronor.

Såsom av den tidigare redogörelsen framgår, har *lantmäteristyrelsen* hemställt om ett oförändrat anslag av 35 000 kronor till kartlagningssarbeten för nästa budgetår.

Lantmäterikontoren i länen.

För innevarande budgetår äro till avlöningar och omkostnader vid lantmäterikontoren i länen uppförda två förslagsanslag av 1 984 300 respektive 277 500 kronor. Kungl. Maj:t har den 30 juni 1947 för lantmäterikontoren i länen fastställt personalförteckning samt avlönings- och omkostnadsstater (statsliggaren s. 833—835).

Avlöningsstaten upptager under posterna avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, avlöningar till tjänstemän å övergångsstat och avlöningar till icke-ordinarie personal samt rörligt tillägg, samtliga förslagsvis, respektive 745 600, 22 600, 1 109 600 och 106 500 kronor.

Genom beslut den 31 oktober 1947 har Kungl. Maj:t förklarat, att icke-ordinarieposten icke finge utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas.

I skrivelse den 9 september 1947 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att till avlöningar vid lantmäterikontoren i länen måtte för nästa budgetår ånvisas ett anslag av 2 161 700 kronor. Den begärda anslagsökningen är huvudsakligen av automatisk karaktär.

Lantmäterikommittén har beräknat, att därest dess förslag bifölles avlöningsanslaget för budgetåret 1948/49 borde upptagas med 2 520 000 kronor. Av detta belopp avse 1 610 000 kronor avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, 23 400 kronor avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, 627 000 kronor avlöningar till icke-ordinarie personal samt 259 600 kronor rörligt tillägg. Beträffande kommitténs anslagsberäkningar må följande nämnas.

Kommittén har i sin beräkning av lönekostnaderna vid länslantmäterikontoren utgått från rådande provisoriska fördelning av residentsstäderna mellan ortsgrupperna i gällande löneplan. Beträffande överlantmätarna har beräkningen utförts individuellt med beaktande av nuvarande placering i lönegrad och löneklass. De vid länskontoren tillfälligt förordnade lantmätarna ha antagits i genomsnitt komma att tillhöra 25 löneklassen. Med hänsyn till nuvarande lönegrads- och löneklassplaceringar för personalen vid länskontoren ha de blivande innehavarna av kontoristbefattningarna antagits i genomsnitt komma att tillhöra lönegradens näst lägsta löneklass och förste

expeditionsvakterna i genomsnitt lönegradens näst högsta löneklass. Lönekostnaderna för övriga befattningshavare ha beräknats efter lägsta löneklass inom respektive lönegrader. Kallortstillägg har beräknats för de residensstäder, där sådant tillägg utgår.

Posten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat har med angivna utgångspunkter av kommittén beräknats till 1 610 000 kronor.

I fråga om posten avlöningar till tjänstemän å övergångsstat har lantmäteristyrelsen funnit en höjning med 800 kronor till 23 400 kronor erforderlig. Kommittén, som med sina förslag icke åsyftat någon förändring beträffande dessa ordinarie tjänstemän, har beaktat nämnda av styrelsen beräknade ökning i anslagsbehovet.

Kommitténs förslag inrymmer icke de i gällande personalförteckning upptagna befattningarna såsom förste kontorist i lönegrad Ca 14 och kontorsbiträde i lönegrad Ca 8. Då innehavarna av dessa tjänster beräknas med ingången av budgetåret 1948/49 vinna befordran till högre ordinarie biträdestjänst, ha särskilda övergångsanordningar beträffande dem ansetts icke vara påkallade.

Icke-ordinarieposten bör enligt kommitténs beräkningar upptagas till 627 000 kronor och posten rörligt tillägg, som beräknats efter 12 procent och bland annat på grund härav ökat starkt, till 259 600 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 9 september 1947 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att om kostnadsanslaget för nästa budgetår måtte uppföras med 281 500 kronor, vilket i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en ökning med 4 000 kronor. Beträffande styrelsens anslagsberäkningar må följande anföras.

Styrelsen har anfört, att belastningen av anslagsposten till reseersättningar de tre senast förflutna budgetåren utgjort respektive 24 276, 29 633 och 28 800 kronor, varav å inspektionsresor, för vilka kostnaderna vore maximerade till 8 000 kronor, belöpt respektive 5 331, 5 935 och 5 839 kronor. Besparingen å den för inspektionsresor avsedda delen av anslagsposten sammanhängde närmast med att på grund av de alltjämt ökade göromålen överlantmätarna icke haft möjlighet att inspektera lantmäteriverksamheten å distrikten i föreskriven omfattning. Den totala medelsåtgången visade en stigande tendens och traktamentsbeloppen vore höjda från och med innevarande budgetår. Med hänsyn härtill och till betydelsen av inspektionsverksamhet i större utsträckning än kunnat ske under de senare åren har styrelsen ansett sig böra begära en uppräknig av ifrågavarande anslagspost från 20 000 kronor till 30 000 kronor, varvid den maximerade delen föreslagits höjd till 10 000 kronor.

Enär medelsåtgången för bränsle, lyse och vatten under de sex senast gångna budgetåren hållit sig omkring 60 000 kronor har styrelsen föreslagit att delposten höjdes från 50 000 kronor till 60 000 kronor.

Av det till övriga expenser för innevarande budgetår anvisade beloppet, 198 500 kronor, hänföra sig 58 500 kronor till engångskostnader och 140 000 kronor till löpande utgifter. För nästa budgetår har styrelsen räknat med oförändrat belopp till löpande utgifter. Dessutom har styrelsen ansett 42 500 kronor behövas för att bestrida kostnader för omläggning av arkivet inom

lantmäterikontoret i Östergötlands län och för nyanskaffning av viss kontorsutrustning därstädes, vilka anskaffningar styrelsen vid företagen inspektion funnit nödvändiga. Kostnaderna avsåge inköp av 35 handlingskåp och 24 kartskåp av stål för ett beräknat belopp av 37 500 kronor samt av kontorsutrustning för 5 000 kronor.

Lantmäterikommittén har utgått från de av lantmäteristyrelsen föreslagna beloppen. Kommittén har emellertid uttalat, att ett genomförande av dess förslag komme att föranleda vissa uppräknings. Med hänsyn till personalökningen vid länskontoren och till medelsåtgången under de senaste åren borde för sjukvård m. m. beräknas ytterligare 5 000 kronor. Den ökning av överlantmätarnas verksamhet utom tjänsterummet, som kunde emotses, samt de kostnader för flyttningssättningar, som uppkomme i samband med omorganisationen, motiverade, att posten reseersättningar ökades med 30 000 kronor. Kommittén har tillika föreslagit, att den nuvarande maximeringen av kostnaderna för överlantmätarnas inspektionsresor icke skulle bibehållas för framtiden. Slutligen har kommittén förordat en uppräknings av delposten till övriga expenser med 17 500 kronor för att viss av personalökningen föranledd nyanskaffning av möbler och kontorsmaskiner skulle kunna ske.

Kommittén har sålunda föreslagit, att omkostnadsanslaget för nästa budgetår skulle upptagas med 334 000 kronor.

I sitt utlåtande över betänkandet har *lantmäteristyrelsen* livligt tillstyrkt förslaget, att den nuvarande maximeringen av kostnaderna för överlantmätarnas inspektionsresor skulle slopas. I fråga om storleken av posten reseersättningar har styrelsen endast framhållit, att en någorlunda säker beräkning icke kunde utföras, innan närmare erfarenhet vunnits rörande den omfattning, i vilken överlantmätarnas tjänstgöring komme att förläggas utom tjänsterummet. Ehuru den av kommittén föreslagna uppräknings av posten övriga expenser med 17 500 kronor till nyanskaffning av möbler och kontorsmaskiner med anledning av personalutökningen förefölle styrelsen väl låg, hade styrelsen icke heller på denna punkt ansett sig böra påyrka någon ändring.

Såsom i det föregående angivits har *lantmäterikommittén* förordat, att under nästa budgetår skulle anordnas två kompletteringskurser för biträdespersonal vid länslantmäterikontoren. Kommittén har uppskattat kostnaderna för dessa kurser till sammanlagt 31 000 kronor. Beträffande kostnadsberäkningarna har kommittén anfört bland annat följande.

Det synes lämpligt, att undervisningen vid kurserna meddelas i anslutning till ett särskilt för ändamålet utarbetat kompendium. Kostnaderna härför torde icke behöva överstiga 2 000 kronor. Undervisningen vid kurserna förutsättes skola meddelas av lämpliga personer inom lantmäteristaten i huvudsak vid sidan av deras ordinarie tjänstgöring. Till arvoden åt lärare och assistenter erfordras enligt en utförd överslagsberäkning 4 500 kronor per kurs. Vid undervisningen åtgår förutom vanlig rit- och skrivmateriel även skriv- och kartpapper samt åtskilliga blanketter och formu-

lär, varjämte för övningar avseende fastighetsregistrering kräves ett ganska omfattande, i förväg iordningställt material. Sammanlagt beräknas kostnaden per kurs för dessa ändamål till 500 kronor. För värme, lyse och städning uppskattas kostnaden till 300 kronor per kurs. Den personal, som blir utsedd att deltaga i utbildningskurs och erhåller tjänstledighet för att bevista denna, kommer i fråga om löneavdrag vid ledigheten att tillhöra grupp 3 enligt statens allmänna avlöningsreglemente och är alltså enligt gällande bestämmelser berättigad att vid genomgång av utbildningskurs vid verket åtnjuta oavkortad lön. Emellertid böra kursdeltagarna av statsmedel jämväl åtnjuta resekostnadsersättning samt tjänstgöringstraktamente. För varje kurs om 15 deltagare beräknas kostnaderna för sistnämnda ersättningar uppgå till 9 000 kronor.

Den av kommittén föreslagna kursverksamheten, vilken bör helt bekostas av statsmedel, skulle alltså draga följande kostnader.

Kompedium	kronor	2 000
<i>Varje kurs:</i>		
Arvoden till lärare och assistenter	kronor	4 500
Förbrukningsmateriel	»	500
Värme, lyse, städning	»	300
Resekostnadsersättning och tjänstgöringstraktamente för kursdeltagarna	»	9 000
Oförutsedda utgifter	»	200
		Summa kronor 14 500.

Det totala anslagsbehovet för budgetåret 1948/49 skulle sålunda uppgå till $(2\ 000 + 2 \times 14\ 500 =)$ 31 000 kronor.

Departementschefen.

I det föregående har jag i huvudsak förordat lantmäterikommitténs förslag rörande lantmäteristyrelsens personal. Jag anser mig vidare böra tillstyrka, att styrelsen jämväl under nästa budgetår får disponera ett belopp av 29 000 kronor för tillfällig personalförstärkning. Kommittén har uppskattat styrelsens lönekostnader för nästa budgetår till 634 000 kronor. Kommitténs anslagsberäkningar anser jag kunna godtagas.

Det förhållandet att jag icke tillstyrkt kommitténs förslag om inrättande av två kontoristtjänster föranleder emellertid, att ordinarieposten bör upptagas med 328 000 kronor mot av kommittén beräknade 340 000 kronor. Å andra sidan torde icke-ordinarieposten böra uppräknas med 12 000 kronor motsvarande avlöningar till två extra-ordinarie kanslibiträden och sålunda uppföras med 243 000 kronor. Arvodesposten och posten rörligt tilllägg böra upptagas med de av kommittén beräknade beloppen, 1 200 respektive 61 800 kronor. Avlöningsstaten skulle sålunda sluta å 634 000 kronor.

Riksdagens medgivande torde böra inhämtas att i personalförteckningen för lantmäteristyrelsen vidtaga de ändringar, som föranledas av de av mig i det föregående förordade förslagen.

Under styrelsens omkostnadsanslag har begärts höjning av posten sjukvård m. m. med 1 500 kronor, av posten reseersättningar med 5 000 kronor

och av posten övriga expenser — om hänsyn togs till att av det för innevarande budgetår upptagna beloppet 17 000 kronor avsetts för engångsutgifter — med 9 000 kronor. Jag anser mig kunna tillstyrka dessa anslagsökningar. Styrelsens omkostnadsanslag torde sålunda för nästa budgetår böra upptagas med $(100\ 000 + 1\ 500 + 5\ 000 + 9\ 000 - 17\ 000 =)$ 98 500 kronor.

Jag har tidigare förordat, att vissa av kommittén föreslagna åtgärder för iståndsättande av länskontorens kartmaterial skulle genomföras och kostnaderna härför bestridas från anslag till kartlagningsarbeten. Då emellertid en betydande reservation å de till kartlagningsarbeten för innevarande budgetår anvisade anslaget kan väntas föreligga vid ingången av budgetåret 1948/49 torde vara till fyllest om anslaget för sistnämnda budgetår upptages med 10 000 kronor.

Enligt mina i det föregående framlagda förslag skulle i personalförteckningen för lantmäterikontoren i länen upptagas följande ordinarie befattningar, nämligen 24 överlantmätartjänster i lönegrad Ca 33, 9 befattningar som biträdande överlantmätare i Ca 32, 12 lantmätarbefattningar i Ca 29, 18 kansliskrivare-, 22 kontorist- och 52 kanslibitradestjänster i respektive Ca 15, 13 och 11 samt 20 befattningar som förste expeditionsvakt i Ca 11. Medelsbehovet under ordinarieposten uppskattar jag med hänsyn härtill till 1 290 000 kronor. Posten avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, vilken icke beröres av omorganisationen, torde böra uppföras med 23 400 kronor.

Vid bifall till vad jag tidigare förordat torde medel böra beräknas för avlöande av följande icke-ordinarie befattningshavare, nämligen 26 tillfälligt förordnade lantmätare, 10 kansliskrivare, 13 kontorister, 28 kanslibitråden samt 81 befattningshavare tillhörande kontors- och skrivbitrådespersonalen. Medelsbehovet härför under icke-ordinarieposten kan uppskattas till 892 000 kronor. För rörligt tillägg torde böra beräknas 259 600 kronor.

Avlöningsanslaget till lantmäterikontoren i länen för nästa budgetår torde sålunda böra uppföras med $(1\ 290\ 000 + 23\ 400 + 892\ 000 + 259\ 600 =)$ 2 465 000 kronor.

Riksdagens medgivande torde böra inhämtas att fastställa ny personalförteckning för lantmäterikontoren i länen upptagande de tjänster jag i det föregående förordat.

Vad angår omkostnadsanslaget torde på grund av den av mig förordade personalökningen posten sjukvård m. m. böra höjas med 5 000 kronor till 14 000 kronor. Posten reseersättningar har av lantmäterikommittén föreslagits höjd till tre gånger det nuvarande beloppet eller till 60 000 kronor. Även om medelsbehovet för detta ändamål kan väntas starkt öka på grund av att överlantmätarnas nya tjänsteuppgifter tvinga dem att resa i stor utsträckning och omorganisationen föranleder flyttningersättningar, anser jag till fyllest om posten upptages med 40 000 kronor. Jag är icke beredd att nu föreslå, att den nuvarande maximeringen av kostnaderna för över-

lantmätarnas inspektionsresor slopas. Däremot vill jag förordna, att det maximerade beloppet höjes till 12 000 kronor. I betraktande av medelsåtgången för bränsle, lyse och vatten under de senaste budgetåren har jag intet att erinra mot att delposten för nämnda ändamål höjes med 10 000 kronor till 60 000 kronor. Av det till övriga expenser äskade beloppet avses 60 000 kronor för engångsutgifter och oförändrat 140 000 kronor för löpande utgifter. Av förstnämnda belopp ha 42 500 kronor begärts för bestridande av kostnaderna för anskaffande av viss utrustning till arkivet inom lantmäterikontoret i Östergötlands län medan återstoden 17 500 kronor beräknats för viss i anledning av personalökningen erforderlig nyanskaffning av möbler och kontorsmaskiner för kontoren i allmänhet. Då jag anser önskvärt, att dessa nyanskaffningar skola kunna komma till stånd, vill jag förordna att för övriga expenser anvisas det begärda beloppet. Vid bifall till vad jag sålunda tillstyrkt skulle ifrågakvarande omkostnadsanslag för nästa budgetår behöva upptagas med (14 000 + 40 000 + 60 000 + 200 000 =) 314 000 kronor.

Då jag icke har något att erinra mot de av lantmäterikommittén beräknade kostnaderna för meddelande av viss kompletterande utbildning för biträdespersonalen vid länskontoren, tillstyrker jag, att till Lantmäterikontoret i länen: Utbildningskurser för budgetåret 1948/49 anvisas ett reservationsanslag av 31 000 kronor.

VI. Hemställan.

Under återopande av vad i det föregående anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i lantmäteristyrelsens personalförteckning som påkallas av mina i det föregående återgivna förslag om uppflyttning av en byråingenjörsbefattning från lönegrad Ca 24 till lönegrad Ca 27, överföring å övergångsstat av en och indragning av en byråingenjörsbefattning i lönegrad Ca 24, inrättande av två kansliskrivartjänster i lönegrad Ca 15, en arkivbiträdestjänst i lönegrad Ca 14, fyra kanslibiträdestjänster och en befattning som förste expeditionsvakt i lönegrad Ca 11 samt uppflyttning av två extra ordinarie byrådirektörstjänster från lönegrad Ce 29 till lönegrad Ca 31;

- 2) godkänna följande avlöningsstat för lantmäteristyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	328 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	»	1 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	243 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	61 800

Summa kronor 634 000;

3) å riksstaten för budgetåret 1948/49 under nionde huvudtiteln anvisa

a) till *Lantmäteristyrelsen*: Avlöningar ett förslagsanslag av 634 000 kronor,

b) till *Lantmäteristyrelsen*: Omkostnader ett förslagsanslag av 98 500 kronor,

c) till *Lantmäteristyrelsen*: Kartlaggningsarbeten ett reservationsanslag av 10 000 kronor;

4) bemyndiga Kungl. Maj:t att för lantmäterikontoren i länen fastställa personalförteckning, upptagande följande befattningshavare:

24 överlantmätare	Ca	33
9 biträdande överlantmätare	Ca	32
12 lantmätare	Ca	29
18 kansliskrivare	Ca	15
22 kontorister	Ca	13
20 förste expeditionsvakter	Ca	11
52 kanslibiträden	Ca	11;

5) godkänna följande avlöningsstat för lantmäterikontoren i länen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, förslagsvis	kronor	1 290 000
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, förslagsvis	»	23 400

Lön	Tjänstgöringspenningar	Ortstilllägg	Titel	Antal	Kronor
2 200	1 500	150	Assistent i Västernorrlands län	1	3 850
2 200	1 500	—	Annan assistent	1	3 700
Summa kronor					7 550

Anm. Assistent åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år.

Kungl. Maj:ts proposition nr 172.

3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	kronor	892 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	259 600
		Summa kronor 2 465 000;

6) å riksstaten för budgetåret 1948/49 under nionde huvudtiteln anvisa

a) till *Lantmäterikontoren i länen: Avlöningar* ett *förslagsanslag* av 2 465 000 kronor,

b) till *Lantmäterikontoren i länen: Omkostnader* ett *förslagsanslag* av 314 000 kronor,

c) till *Lantmäterikontoren i länen: Utbildningskurser* ett *reservationsanslag* av 31 000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall och förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Benno Gårdsten.